

Pa pošli prejeman:

za
cele leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

Vpravljenju prejeman:

za
cele leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Narodna in Inzerat
sprejema upravljalstvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekeplal se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava svak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 283.

V Ljubljani, v ponedeljek, 7. decembra 1903.

Letnik XXXI.

Ilirija, vstani!

Iz Koroškega.

Z velikim veseljem opazujemo, da se „Slovenec“ tako vilo in dosledno poteguje za združenje Jugoslovanov, za združenje vseh Slovencev v edno kronovino z bolj ali manj samoupravnim deželnim zborom v Ljubljani. Vemo sicer, da jih je veliko, ki se tej misli posmehujejo, da napram radikalni doslednosti „Slovenca“ majejo neverjetno z glavami.

Res je, in tudi mi tako mislimo, da se ta velikanska misel, ki ne pomeni nič drugega, kot končno in edino pravo rešitev Slovencev, ne bo tako hitro udejanstvenila, ter da so za sedaj vse bombe „Slovenca“ bob ob steno.

Veliko „rodoljubov“ se te misli sploh ustraši: še upajo si ne, kaj takega glasno povedati. A zahteva po avtonomni Sloveniji je visoka pesem naše narodne politike. Vsako delo, vsak korak umnega človeka, mora imeti svoj smoter. Vsak boj, vsaka vojska svoj cilj. Kakšen smoter pa imamo mi na Koroškem, na Štajarskem, na Primorskem, na Kranjskem itd. — pri vsem svojem delovanju in vojskovanju na narodno-političnem polju? Zakaj se bijemo? Kdaj se bomo veselili zmage?...

Dokler ne dosežemo „enakopravnosti“, dokler ne dobimo „svojih pravic“.

Kaj si pa mi s temi besedami mislimo?

Ali je to tudi mogoče doseči pri sedanjih razmerah? Ali je sploh mogoče, da bi bile slovenske manjšine na Koroškem in Štajarskem čisto „enakopravne“, in sicer gledé vseh pravic, dolžnostij, jezika, šol, plačevanja itd.? Naši močnejši sodeželani bodo povsod razumeli „enakopravnost“ k večjemu le kak „lep dar“, katerega nam bodo velikodušno podarili, in sicer po matematičnem ključu, katerega pa pri ljudski statistiki zopet sami in svojevoljno naredijo.

Dalje pa si misli s svojimi pravicami vsak nekaj drugega: Korošec po svoje, Štajarec in Kranjec tudi po svoje, po svojih razmerah. In tako zgrešimo vsi skupni največji smoter. Skupni svoj, vsaj idealni smoter, pa morajo imeti vsi deli enega in istega naroda.

In ta idealni cilj in smoter pomeni končno popolno rešitev naroda, uresničenje vseh želja — tu govorimo samo o narodno-političnih vprašanjih. Za slovenski narod pa, ki je razmetan po toliko deželah, ter mora hlapčevati toliko trinogom, ni najti drugega zadnjega smotra — kot združenje pod svojo narodno upravo.

Te vseslovenske misli pa nikakor ne smemo zakopati. Na dan ž njo! Ona nam neti narodni ogenj. Ona reši nas, obmejne Slovence, obupa in pogina. Ona je naš lek in tolažba, če nas obsojajo ekselence!

Združimo: proč od Dunaja, proč od Gradca, proč od Celovca! — ter zaorimo vsi — tja v Ljubljano! Tam naj bo vseučilišče, tam skupni deželni zbor, tam višje sodišče, tam domači vojni kor...

Prva etapa k tej zmagi pa je: Proč z zvezo z Nemci povsod v vseh kronovinah!

Madjarska zmaga.

Dunaj, 6. dec.

Od 1. 1867. niso Madjari igrali tako spretno polit. komedije, kakor ravno to leto. Uprizorili so boj proti obrambnemu zakonu, ki je zahteval nekaj več novincev, v istini pa so mahali in napadali Avstrijo, ki je po prepričanju slehernega Madjara in madjarona prva ovira, da ni Ogrska že davno samostojna država z madjarsko armado in dinastijo. Saj pa tudi niso mogli imeti boljše režiserja, nego je grof Appony, ki ni le najboljši madjarski govornik, marveč tudi najspretnější politični spletkar.

Včeraj sta se na javnem odru objemala Fran Košut, sin največjega madjarskega buntovnika, in grof Stefan Tisza, ki ga šovinisti obrekujejo kot najslabšega Madjara. Košut je stopil pred Tiszo z oljko miru v roki in Tisza „laudabiliter se subjecit“ — premagala je železnega moža madjarska ideja, za katero se boré vse stranke. Zmagala je narodova volja, kateri služijo vse ogrske vlade od početka nagodbe.

Komedija je trajala nad sedem mesecev, obstrukcija je strmoglavila gostobesednega Szella in dvakrat odstranila poslušnega grofa Khuena. Dosegla je vse, kar je sploh danes bilo mogoče. Bliža pa se novo leto in grof Tisza je pretil, da hoče z železno roko razpustiti zbornico ter voditi nove volitve. To je zmodrilo Košuta in večino njegovih pristavev, da so ponudili spravo, ker bogat je plen, ki ga neso z bojišča pod varstvom vladne straže. Ob novem letu ima grof Tisza

začasni proračun, ogrski kralj pa svoje vojaške novince.

Zmagala je narodova volja. Narod dovoli, da vlada sme izterjavati davke ter izvršiti vojaške nabore. In vspehi obstrukcije? Te vspehe je včeraj Košut naštel v zbornici, kjer so mu pritrjevali tudi člani vladne večine. Prvi vspeh je bil, da je morala vojna uprava znižati število vojaških novincev, in da je valed tega hotel odstopiti dr. pl. Körber. V tem vprašanju so toraj Madjari premagali Avstrijo. Drugi vspeh je zagotovilo ogrske vlade, da hoče madjarskemu jeziku priboriti popolno veljavo v armadi. Grof Tisza je javno priznal, da je „vsa organizacija ogrske države že od početka utemeljena na narodni volji, katere bistveni del je tudi krona.“ To se pravi: V teoriji se mora na Ogrskem kroni pokoriti narodova volja, v istni pa madjarski državnik skrbé, da zmaguje korak za korakom narodova volja. Tudi grofu Tiszi so omahnile roke in sam je včeraj predlagal, da je vsak dan le ena seja.

Tako je Deakova nagodba iz 1. 1867. sicer po črki še cela, toda v istini ima že veliko razpoko ki se bode širila od leta do leta. Madjari so si po stari navadi še sedaj zasekali stopinjo, s katero bodo prodirali s svojimi zahtevami. Uporabili so brambeni zakon, ki ga morata vsako leto odobriti oboje parlamenta. Tako imajo Madjari priliko vsako leto navijati vijak brez konca in kraja, da dobé, česar želé: samostojno državo. Madjarski monsieur Chcuvin ima dobro šolo in izkušnjo. V sili zarožlja s sabljo in to mu vedno pomaga, ker se v Avstriji bojé nemirov onkraj Litave.

In mi v Avstriji? Mi smo tako slabi in onemogli, da niti ne mislimo na odpor. Narodova volja — in to so v prvi vrsti ljudski poslanci — je tako mrtva, da se niti ne ustraši ognja nad glavo. Pri nas hočejo udušiti obstrukcijo ter črtati iz zakona § 14, toda o tem ne razmišljajo, da sta obstrukcija in § 14 le naravna posledica nenaravnih naprav in razmer v državi. Ako hočejo merodajni krogi odpraviti te posledice, prikazni privilegijev ter absolutizma, morajo tudi pri nas poslušati narodovo voljo, da pride do prave veljave. In to je pereče vprašanje ravno sedaj, ko treba sklepiti novo nagodbo. Golob, ki je priletel v ogrsko zbornico z oljko miru, je nasproti Avstriji le jastreb, ki išče vedno novih žrtev.

Položaj na Ogrskem.

V državnem zboru se je doseгла popolna sprava med opozicijo in vladnimi pri-

staši. Končana je obstrukcija, ki je Madjarom prinesla toliko koncesij. O pomenu tega dejstva govori v posebnem članku naš dunajski poročevalec. O sobotni seji ogrskega državnega zbora je došlo naslednje poročilo: Zbornica in galerije so bile zasedene; ko vstopi Košut, je bil od neodvisne stranke pozdravljen z navdušenimi eljen-klici, katoliška ljudska stranka pa se mu je rogala. Zapisnik je bil overovljen brez prigovora; prvi je govoril Košut. Prečital je najprej petkov sklep neodvisne stranke, da ustavi tehnično obstrukcijo, ako se preklčujejo paralelne seje in ako Tisza da odločno zagotovilo, da izpelje svoj socijalno-politični program in volilno reformo. Poročali smo, da je Košutova stranka sklenila, da v parlamentu pravno izhaja iz legislative. Na to se je vlada vsedla in Košut je izjavil, da njegova stranka obstaja na svojem desedanjem stališču, da ne odneha prej od boja, dokler ni dosežena neodvisnost dežele, in da se bo bojevala zato z vsemi mogočimi zakonitimi sredstvi. Za enkrat pa odneha od boja, ker se ji je posrečilo pokazati, da je javno mnenje na njeni strani, in da je avstrijski ministrski predsednik vzelnazaj brambeno predlogo in zvišani kontingent novincev. Ogrska je na ta način Avstrijo prisilila, umakniti se, in to je prva velika pridobitev obstrukcije. Zato njegova stranka zapuša polje parlamentarne revolucije, a samo pod pogojem, da se preklčujejo na dan dvojne seje.

Ministrski predsednik Tisza je izjavil, da je pripravljen razveljaviti tozadevni zbornični sklep. Vzdružuje tudi svojo sovečasno izjavo o svojem socijalno-političnem programu in o volilni reformi in bo izročil sestavo posebni parlamentarni enketi. Gledé tega, koliko pravic ima madjarski narod do določitve armadnega jezika, more reči, da so vse narodne pravice v zakonodajstvu očrtane. Vsa organizacija ogrske države temelji na narodni volji, in tej volji pripada tudi krona. Veseli ga, da se hoče opozicija bojevati z zakonitimi sredstvi, in upa, da bodo vse stranke delovale na to, da parlamentarni boj krene normalno pot.

Poslanec Szederkenyi je izjavil imenom Ugronove grude, da njegova stranka ni nikdar obstruirala, in da tega tudi ne bode storila, a ostala bo v strogi opoziciji napram vladi.

Poslanec Kaas (ljudska stranka) je izjavil, da nikoli ne pristane na kak kompromis z ministrskim predsednikom, kateri preti z najhujšimi nasilstvi. Ljudska stranka bo

LISTEK.

Malorusko pismo iz Galicije.

Govori se mnogo o slovanski vzajemnosti, a vendar se danes tako malo trudimo, da bi spoznali življenje Slovanov, a kar je glavnejše, težko je danes med Slovani samimi dobiti pravično in nepristransko priznanje pravic poedinim slovanskim narodom. Glavni vzrok leži v šovinizmu, kateri se ni izcimil iz pohlepa tujih narodov, ampak je nastal in vlada med sorodnimi si Slovani. Da je v istini tako, da moje besede niso puhle fraze — pokaže se, ko bo govor o odnošajih Rusinov do Poljakov. A predno se lotim te zadeve, hočem z nekaterimi potezami narisati stališče Rusinov v slovanstvu, položaj Rusinov v Rusiji in Avstriji ter njih neugodno razmerje do Poljakov.

Mislim, da mi ni treba na široko govoriti o stališču Rusinov v slovanstvu, kajti vsakemu izobraženemu Slovanu mora biti

znano, da so Rusini ta 30 milijonski narod, drugi po številu, da so torej sila, katero je treba vsakakor vpoštovati. Pri tem mora biti znano, da je narod maloruski povsem ločen od velikorúskega in tako različen, kot voda in ogenj. In te različenosti niso dokazali samo učenjaki, ampak dokazuje jo različni značaj in drugačna usoda obeh narodov. Zato govorjenje, da so Rusini in Moskali eden narod, svedoči o neznanju ali o plitkosti misli.

Kar se tiče položaja Rusinov v Rusiji in Avstriji, more se splošno reči, da je Rusinom v Avstriji razmeroma lažje dihati in da bi se mogli še razvijati, da ni nasprotovanja s strani Poljakov. V Rusiji je toliko težje živeti Rusinom, ker nosijo tam intelektualni jarem, namreč Rusinu v Rusiji ni prosto misliti po rusko, ali javljati svojo misel. Tam je ruska beseda zakovana v težke okove, kajti nima dostopa niti v šolo, niti v cerkev, kamoli v urad. Lažje žive Rusini v Avstriji, vsaj glede na „konstitucijo“. Tu imajo v paragrafih zagotovljene pravice, samo žal, da so kodeksi prijaznih paragrafov v rokah nepravilnih sovražnikov, namreč

Poljakov. Vendar kljub temu, da so pod jerobstvom Poljakov, izkoriščajo Rusini vsaj deloma avstrijsko ustavo in se skušajo dvigniti iz žalostnega gospodarskega stanja. Kajti treba vedeti, da morda na celem svetu ni bednejšega naroda od rusinkega. Kdor se hoče o tem prepričati, mu bo že dovolj, ako se ozre na vsakoletno izseljevanje tako za morje kakor med Pruse. Toda naš narod je potrpečljiv, ne klone z duhom. Bori se junaško z bedo in sovragi. Izobraženstvo se z vsemi silami trudi za boljši obstanek svojega nižjega brata. V ta namen se snujejo razni denarni zavodi, kmetiška društva po selih, prodajalnice in zadrage in posojilnice. Istotako skrbi izobraženstvo za prosveto naroda. Po celi Galiciji sijejo žarki „Prosvite“. Društvo »Prosvita«, ki ima namen širiti luč vede med narodom, šteje sedaj nad 4000 članov in izdaja na leto nad 40 000 popularnih knjižic. Tudi narodno gledišče, ki prireja v raznih krajih predstave, pospešuje to stremljenje po omiki. Pomladi se prične graditi v Lvovu stalno rusko gledišče.

Rusini v Galiciji so razdeljeni v tri stranke: 1. narodno-demokratsko, 2. mo-

skvoñilsko, 3. socialno-demokratsko. Dovoljsem si pripomniti par besed o takoimenovani moskvoñilski stranki. Zdi se, da ni naroda, ki ne bi imel strank, vendar take stranke, kakor je stranka moskvoñilska, se zdi, da nima noben narod. Ta stranka dela naravnost nasproti narodovi koristi, zanikuje narodni jezik, in stremi do caroslavja. K sreči ta stranka ni mnogoštevilna in že skoro izumira.

Najbolj pekoča rana je pa v neznosnih odnošajih Rusinov do Poljakov, ki se kakor rdeča nit vlečejo od kozoško-poljskih vojn do vseučiliškega vprašanja, do deželno-zborske secesije, katera je dovolj žarko pokazala te odnošaje pred evropsko kritiko.

Usoda je združila Rusine z mogočnimi Poljaki. Odnošaji Rusinov do Poljakov so odnošaji plebejcev do patricijev, mogoče bi bilo celo reči: helotov do gospodov. Poljaki, silen narod, ki ima mnogo plemstva in meščanstva, so združili v svojih rokah vso posest, in delajo z Rusini, kar jim drago. A centralna vlada, brez moči nasproti „Kolu“ poljskemu, drži roke križem in gleda te anomalije. Dovolj je, ako omenim samo eno

tudi nadalje izvrševala najstrožjo kontrolo nad vladnim delovanjem.

Ministrski predsednik je izjavil, da se med njim in neodvisno stranko ni sklenil nikak pakt, marveč so se le vsrila pogajanja, da bi se na podlagi bistrenja mnenj ustvarila uvodna situacija v parlamentu. Ministrski predsednik ni hotel verjeti izjavi poslanca Kaasa, da hočejo poslanci tirati boj do skrajnosti.

Poslanec Rakovsky (ljudska stranka) je izjavil, da ni zadovoljen s pojasnili grofa Tisza. Minister mora takoj priznati kršenje zborniškega reda.

Danes v ponedeljek je zopet seja.

Poljaki.

»Czas« konstatuje, da je bilo nekaj poslancev vsled slovitnega govora Jaworskega v državni zbornici ogorčenih. »Glas Naroda« piše: »V poljskih poslaniških krogih prevladuje mnenje, da govor Jaworskega ni bil na mestu. Bil je preenostranski.« Tudi nekaj drugih listov ga obsoja, češ, zakaj bi se ravno Čehi žrtvovali v prid parlamentarnemu delu in miru? Njihove politične pridobitve so majhne, a Nemci imajo armado, diplomacije in osrednje urade. V soboto je imel poljski kljub sejo. Poslanec Głominski je interpeliral Jaworskega radi njegovega govora, češ, da je obsojal le češko obstrukcijo in ne pa nemške. Jaworski je izjavil, da obsoja vsako obstrukcijo in da ni hotel razaliti češkega naroda. Pravica, govoriti v svojem [maternem jeziku v parlamentu, je tako dragocena, da se ne sme izrabljati v obstrukcijske svrhe. S to suhoparno izjavo se je zadovoljil ves klub ter je sprejel resolucijo, v kateri izjavlja, da se s to izjavo svojega načelnika strinja.

Francija.

Combesovo ministrstvo je šele nedavno doseglo velik uspeh, ko je parlamentarnim potom rešilo proračun za l. 1904, in nadaljuje z vso energijo zapričeto delo, da pride ves javni pouk na posvetno učiteljstvo. Vsi člani kongregacij, tudi avtoriziranih, morajo biti izključeni iz učiteljstva. Najmočnejša teh kongregacij je kongregacija bratov krščanskega pouka; ta je avtorizovana in šteje v 1068 zavodih 400 000 učencev. Večina teh šol bodo zdaj zaprli, in sicer 597 najbrže takoj, ker so vladni činitelji izjavili, da je mogoče učence teh zavodov porazmestiti po drugih šolah. Druge samostanske šole se bodo lahko odpravile, ker se bodo najela zato posebna poslopja za učilnice, ali se bodo povečale že obstoječe šole, nekaj poslopij pa se bo sezidalo na novo. Od 1068 samostanskih šol jih bo ostalo samo še 141. To velja za deške šole. Dekliških samostanskih šol je 1822, in te bo vlada težje odpravila, ker bi morala zidati 397 novih poslopij. — Francija hiti z razpetimi jadrji v propad.

Iz Srbije.

Iz belgrajskih vojaških krogov se poroča, da je položaj v Srbiji dan na dan kritičnejši. Častniki so nevoljni na morilce od 11. jua., ker se ti jako arogantno obnašajo, in ker jim je kralj Peter podelil vsa višja mesta, čeprav jih niso zaslužili. Kralj in vlada jako želita, da bi ponehal ta razpor. Da bi spravil obe stranki, je imel kralj zadnjič nagovor na vojaštvo; rekel je, da opaža neko nezadovoljnost med vojaštvom in zato apeluje na častnike, naj pozabijo, kar se je zgodilo in si bratovsko sežejo v roke. V

zadevo, namreč vprašanje ustanovitve nove gimnazije v Stanislavu. Stvar se je vlekla skozi vse instance dalje nego tri leta — in za to zadevo se je zanimal celo cesar, a kljub temu je vladajoča poljska klika vse prezrla in zadevo vrgla v koš. Ampak treba pomniti, da imajo Poljaki več nego 30 gimnazij na tri milijone ljudstva, a Rusini, katerih je ravno toliko kot Poljakov, komaj 5. Poljaki imajo dve vseučilišči, v Krakovu in Lvovu, Rusini nimajo nobenega. — Tako se morajo Rusini enako boriti za najmanjšo reč, ki jim po pravici gre, kakor za kako važnejšo zadevo. Prosim, prečitajte si brošuro Romana Sembratoviča »Die Ruthenen in Galizien«, ki dobro osvetljuje rusko-poljske odnose!

Vseučiliško vprašanje ne pride z dnevnega reda. Fialka, ki je bil vzrok secesije radi provokacij Rusinov, so izbrali za rektorja, in to je bil pevod znanih demonstracij na vseučilišču, pri katerih so Fialka obmetavali z jajci. Iz maščevanja se zato Poljaki vpriporili demonstracije, nevredne akademikov.

Toda, ako bi hotel vse opisati, bi moral pisati cele zvezke, a vem, da vam zadostuje, tem bolj, ker imate tudi vi svoje pekoče rane. In gotovo je to, da oni, ki sam trpi bolečino, lažje čuti bolečino drugega. Ukrajince.

tem smislu je izdal tudi vojni minister ukaz na poveljnike. Pripetilo se je že večkrat, da so nezadovoljni častniki nastopali z revolucijami. To se dogaja v Belgradu, a še bolj v Nišu.

Ker se snide kmalu skupština, in bo imelo ministrstvo nalogo sestaviti nov proračun, gledajo vsi srbski domoljubi s skrbjo na težavni finančni položaj Srbije. Zato misli opozicija nastopiti združeno zoper vsake nove izdatke. Skupni srbski proračun znaša približno 70 milijonov frankov, a teh jih gre 28 milijonov samo za obresti in izplačevanje dolgov. 4 milijoni grede za pokojnine, 17 milijonov za vojsko. Ostane komaj še 24 milijonov, in ti morajo zadostovati za vso upravo, civilno listo, podpore in predvsem za produktivne državne potrebe.

Finančni minister bo skupštini podal svoj program ter razložil, kaj meni vlada storiti, da reši deželo iz finančnega labirinta, a opozicija je prepričana, da drugje ni rešitve, kakor v znižanju vojnega proračuna in upravnih stroškov. Današnji politiki tožijo vedno, da vojska polovico več stane, kakor je vredna. Srbija potrebuje majhno, a izurjeno armado, in če bi stalo pred vratmi, o čemur splošno govorijo, »drugo Kosovo«, se more računati na splošen narodni vstanek. Tudi pri uravi bi se dali prihraniti 3—4 milijoni. — Nekaj poslancev meni vložiti načrt proračuna, ki bo napram vladni predlogi izkazal prebitok petih milijonov.

Iz brzobjavk.

Dunaj. V češkem dežel. zboru nameravajo ustanoviti permanentni odsek, ki naj obravnava o vseh spornih vprašanjih med Nemci in Čehi. Tozadevni dogovori se že vrše med strankami.

Dunaj. Delegacije bodo skoro gotovo zborovale do 22. t. m. Po praznikih se zopet sestanejo 6. jan.

Dunaj. Vlada se bo radi preložitve laških paralelnih kurzov iz Inomosta določno izjavila tekom parlamentarnih počitnic.

Dunaj. Cesar je odstopivšemu guvernerju Bosne baronu Appelu podelil red Marije Terezije.

Dunaj. Minister Hartel se je v soboto peljal na sprehod. Zdravje se mu vrača.

Budimpešta. Vojni minister je na vojaške poveljnike poslal oglas, v katerem jih poziva, naj do 10. decembra predložijo izkaz o domovinstvu vseh častnikov. Iz tega sledi, da se ministrstvo resno bavi z vprašanjem premeščenja madjarskih častnikov na Ogrsko.

Budimpešta. Ker se je grof Julij Szapary ponesrečil, bo predsedoval ogrski delegaciji Klemen pl. Emszt.

Trst. Policija je prepovedala predstavo igre »Romar iz Marostege«.

Zagreb. Uradni list priobčuje cesarjevo lastnoročno pismo, ki sklicuje deželni zbor na dan 15. t. m.

Rim. V zbornici je interpeliral poslanec Paterno, ako je znano vladi, da je Avstrija pri papeževi volitvi vložila veto in ako je hilo v tej zadevi kaj dogovorov med Italijo in Avstrijo.

Rim. Z ozirom na dogodke v Inomostu je prišlo časopisje v Italiji ostro pisati proti trozvezi. Milanski »Secolo« zahteva, da Italija takoj izstopi iz trozveze.

Rim. Zadnja seja odposlancev za provizorično trgovsko pogodbo med Italijo in Avstrijo bo v četrtek.

Pariz. Leubet obišče laškega kralja prihodnjo Veliko noč v Rimu.

Berolin. Berolinski »Lokalanzeiger« poroča iz Petrograda, da carjevo zdravje ni najboljše. Car je jako nervozen. Žalostni dogodki v Skierniewici so ga jako razburili.

Berolin. Soc. demokratična frakcija v nemškem drž. zboru je sklenila predlagati, naj se uvede splošna enaka in tajna volilna pravica za vse deželne sbore.

Florisdorf. Občinska seja, ki je bila sklicana na dan 4. dec. je trajala 14 ur, od 5. ure popoldne do 7. ure zjutraj. Socialno demokratična manjšina je stavila k proračunu razne predloge, ki so sejo tako zavlekli.

Pariz. Zasedanje zbornice, ki je odobrila proračun, je odgledeno do 14. t. m.

Atene. Ker Srbija in Bolgarija zboljšujeta svoje armado, hoče to storiti tudi Grška in izdati v ta namen 25 milij. drahem.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. decembra.

Shod v Šentpetru pri Novem mestu. Pri županu g. Bojancu v Šentpetru je bil včeraj javen shod, ki ga je priredilo »Kat. politično društvo za novomeški okraj.« Shod je otvoril načelnik društva, g. A. Kokač, predsedoval je vlč. g. Borštnar. Dr. Lampe je razlagal sedanjí volilni red, po katerem šteje en grajščak v deželni deski toliko, kakor šestdeset meščanov ali tristo dyana najt kmetov. Slovensko-

namška zveza je prisilila vsled tega katoliško-narodno stranko kot zastopnico ljudstva do opravičene obstrukcije. G. Kregar je razjasnoval bremena, ki tlačijo ljudstvo, vprašanje učiteljskih plač, vojaštvo itd. G. Kokalj je predlagal nato sledečo resolucijo: Volivci, zbrani v Šentpetru pri Novem mestu dne 6. dec. odobravajo odločni nastop katoliško-narodnih poslancev v deželnem zboru kranjskem ter jim izražajo popolno zaupanje. Pozivljajo jih, da nadaljujejo boj za pravice ljudstva z vso odločnostjo, dokler nam jih ne izvojujejo v polnem obsegu, ter zahtevajo, da se pomnoži število kmečkih zastopnikov. Obsojajo krivice, ki se gode slovenskemu jeziku pri koroških sodiščih. Izjavljajo soglasno naj se čim preje uvede dveletna vojaška služba, dalje da se vsi slovenski častniki v najkrajšem času premeste k slovenskim polkom in da se v Ljubljano premesti, kakor hitro je mogoče, kak slovenski polk. Dalje zahteva shod za Kranjsko ustanovitev bramborske kadetne šole z izdatnim poukom v slovenščini in pa dvojezične napise na vojašnicah in uradih.

Shod na Lipoglavem se je včeraj vršil ob najobilnejši udeležbi; močje so se sešli v tem večjem številu, ker na Lipoglavem še ni bilo shoda od pamtiveka. Sklenile so se tri resolucije: a) da se izreče katoliškim narodnim poslancem zahvala na neustrašenem nastopu, b) za razširjenje volivne pravice, c) za ravnopravnost slovenščine na Koroškem. Te tri zahteve naše stranke je pojasnil ljudstvu gosp. stolni vikar Smolnikar. Domači župnik je pa možem razložil, kako bi se lahko na Lipoglavem uvedlo pletenje s stroji.

Občina Trebnje in volilna pravica. Nasproti laži in zavijanju »Slovenskega Naroda« v št. 273 pod zaglavjem »Iz Trebnjega«, izjavljamo podpisani, da nires, da je občinski odbornik, gosp. dekan Nagode, dne 22. novembra t. l. k občinski seji v Trebnjem prinesel resolucijo v kateri naj se izreče občinski zastop za enako in splošno volivno pravico; resnično pa je, da je omenjeni gospod prinesel in vtemeljeval v podpis resolucijo, v kateri se zahteva, da se izpremeni volilni red za kranjski deželni zbor tako, da bo pomnoženo število poslancev iz kmečke skupine in da se uvede splošna volivna skupina kakor obstoji v volivnem redu za državni zbor. V tem smislu spisano resolucijo smo podpisali dne 22. novembra in to podpisemo vsikdar, ker smo prepričani in moramo sami izkušati, kako jese danji zastareli volivni red za kranjski deželni zbor, proti ogromni večini ljudstva v kranjski deželi krivičen. Pribije se, da je občinski odbornik g. Anton Potokar, posestnik na Račjem selu, resolucijo tudi podpisal. V Trebnjem, 29. novembra 1903. Franc Huč, župan, Ivan Rataje, Jožef Fink, Janez Zupančič, Janez Planinšek, Janez Novak, občinski svetovalci. Janez Zupančič, Franc Marn, Anton Potokar, Alojzij Zadelj, Ignac Miklič, Janez Kavšek, Anton Testen, Jože Novak, Janez Grandonc, Franc Miklič, Franc Eršte, občinski odborniki. — Niso je pa podpisali prijatelji kmetov gg.: Jožef Malenšek, Alojzij Pavlin, oštirja v Trebnjem; Jakob Petrovič, Franc Zupančič, trgovca v Trebnjem. G. Jakob Petrovič se je izrazil, da imajo kmetje že sedaj preveč poslancev.

Torej vun s splošno in enako volilno pravico! »Slov. Narod«, ko piše o nasprotstvu med krščanstvom in seboj, trdi bahato: »Če pogledate po slovenski domovini, bodete videli, da smo tekom nekaterih let revolucionirali javnega duha proti klerikalizmu tako, da vas je lahko strah in v tem delu ne bomo odnehali, ker je klerikalizem poguba.« Dobro! Polzkušimo se! Vun s splošno in enako volilno pravico! Naj sodi slovensko ljudstvo med nami in med zasramovavci krščanstva!

Dr. pl. Koerber in slovenščina. Z Netranjskega se nam poroča: Na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem, je rekel Nj. eksce-lenca avstrijski ministerski predsednik, uradi poslujeje s strankami v slovenskem jeziku. Mi povabimo tega visokega gospoda v Tr-novo pri Il. Bistrici na Notranjskem. Tukaj bo lahko videl kako neresnične so njegove besede. Na občinski deski je namreč nabita

namška zglasilnica (Einberufungskarte) s katero se pozivlje neki Fran Boštjančič, v Tr-novo pristojen, naj se zgasi v Ljubljani pri naborni komisiji; katerega dne bo ta nabor si nisem zapomnil. Ta »ajnberufungskarta« je prišla seveda od vojaške oblasti, pa tudi »Bezirkshauptmannschaft Adelsberg« se je zraven podpisalo. Mi dotičnega Boštjančiča ne poznamo, pa skoraj bi lahko prisegli, da ne zna nemško, da bi zamogel na občinski deski brati, kaj mu vojaške oblasti naznajo; drugi ljudje pa tudi ne. Ali ni to krivica? Od nas tirjajo srčno kri za državo, pa še tega nam ne povedo v domačem jeziku. Kolikor so nam razmere znane, turške oblasti svoje slovanske podložnike kličejo v službo v domačih slovanskih jezikih, c. kr. avstrijska vlada pa v nerazumljivi germanščini!

Osebnosti. Premeščen je čast g. Krančič, dosedaj upravitelj župe v Repentabru, v Slivje. — Višje deželno sodišče v Trstu je imenovalo za avskutante gg. Ivančiča. Ljubomira Tomažiča in dr. Alfonza Moscheta. — Računskim revidentom knezoškofstva v Mariboru je imenovan Fr. S. Spindler. — G. dr. Franc Kos, profesor na učiteljskišči v Gorici, je pomaknjen v VII. činovni razred. — Knez Windischgrätzov gozdar g. Ivan Stopar in nadzornik lova g. Tomaž Žnidaršič sta dobila častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje.

Predavanje »Leonove družbe« se vrši v sredo dne 9. t. m. ob 1/8 uri zvočer v »Rokodelskem Domu«. Poročal bo g. Aleš Ušeničnik o Alfredu Loisy ju.

C. kr. deželna vlada kranjska in beda v Makedoniji. Kakor nam je včeraj pripovedoval g. Orlovec, je prevz. knezoškof nameraval za bedne makedonske begunce napraviti zbirke po cerkvah. Na tozadevno vprašanje je došel knezoškofu od c. kr. deželne vlade odgovor, da bi morala nastopiti proti tej nameri, ako bi se ne do-bilo dovoljenje tozadevnega ministrstva. Za Bure takih potov v Avstriji ni bilo treba.

Uradni list in nemško nasilstvo. Danes 7. t. m. bodo imeli tržaški Nemci svoj »Südmark-Abend«. Kaj je društvo »Südmark« in kako so njega namenili in cilji — to vemo menda vsi. To je bojvno, to je agresivno društvo, ki s svojim napetim delovanjem vznemirja nemške državljane zlasti na našem jugu monarhije in jih sili v odpor in boj. Kdor želi pomirjenja duhov v naših krajih, ta ne more biti prijatelj temu društvu. Mej temi pa ni — glasilo uradnih krogov, ki čuje na ime »Triester Zeitung«. »Triester Zeitung« se že kar veseli tega »Südmark-Abenda« in spominja »še enkrat« vse Nemce tržaške na to »Südmarkino« veselje. Zlasti pa opozarja: »So wird ausser Herr Wanderlehrer Heeger u. a. auch der treue Förderer deutscher Sache im Süden, Herr Prof. Binder nach Triest kommen«. (V Trstu da pride poleg potovalnega učitelja Südmarke, Heegerja, tudi zvesti pospeševatelj nemške stvari na jugu, g. profesor dr. Binder.) — Iz teh besed uradnega lista se vidi nevladni zistem.

Huda obsodba. Bivši c. kr. deželni ljudsko-šolski nadzornik g. Fran Huba d ostro obsoja uspeh in napredek sedanjega ljudskega šolstva na Kranjskem, ko v svojem letnem poročilu z dne 14. januarja 1903 za leto 1901/2 pravi: »Čitanje je v zgornjih oddelkih dobro in razločno, pa šoto brez razuma, k e o t r o k n e v e p o v e d a t i, k a j j e č i t a l.« — Torej, komaj v višjih razredih znaje brati otroci, pa še to brez razuma, da ne vedo, kaj so brali! Kaj pa je z onimi v nižjih oddelkih? Nič manj huda je sodba v opazovanju o šolskem pouku, ko pravi: Splošno se kaže na veliko šolah v vseh učnih predmetih pogosto nekaj mehanizem brez samostojnega mišljenja; učenci sene vadijo samostalnega delovanja in nikjer se pri pouku ne ozira na praktične življenje; ne izpolnjuje se pravilo: non multa sed multum.

— Tudi shod v Mirni peči ne da spati »Slovenskemu Narodu«. Ni čuda! Na shodu je bilo veliko ljudstva, povsod se razgovarjajo o shodu, nazori se čistijo! Pred tremi leti dr. Zusteršič ondi še govoriti ni smel. Dne 2. februarja l. 1903. smo imeli

pri Kočaku šod po § 2. Bil je sicer sijajen, dr. Eugen Lamjè je izvrstno govoril, a »Narod« je en teden vpil, da smo se skrili in zapili ter enkrat je pozival celo kaplara, da ima pogum napraviti šod na prostem, potem bo že videl. Letos pa s o b i l i d o m a l e g a v s i m o ž j e (ne samo 70, kakor trdi »Narod«) cele župnije skupaj na javnem shodu in pritrjevali Gostinčarju, ki jim je govoril o naravnih človeških pravicah. »Zora puce, bit će dan«, in to jezi liberalce. Učitelj Pečar strca sedaj v »Narodu« svoje modrosti in upa, da mu bo črni bolj uspelo, kakor na shodu, kjer je pri glasovanju kričal, da ni večine, a se je pri dvakratnem glasovanju pokazalo, da so se vzdignile skoro vse roke za naše zahteve. Na shodu je zato zvedel prav gorke, zato mu tu ne bomo obirali odgovorjati. Mož, ki ima več plače nego župnik, bi rad, da bi se mu zvišala plača na ta način, da bi ne trpela pri tem gospoda, pač pa, da bi se zvišala kmetu dež, dekade. Zato je zabavjal našim poslancem, da chstruirajo proti liberalnim poslancem, ki bi kmetu takoj naložili v ta namen večja bremena, ako bi jih našli še dalje pustili gospodari. Zato tudi nihče drugi proti recidivom ni ugovarjal, nego on. Kar se tiče g. Gostinčarja, je žel ta mej govorom g. kaplara v župnišče, a prišel je takoj nazaj ter se pogovarjal s kmeti, ki so chsojali nastop učiteljev. Sicer pa bo še prilika tega »prijatelja kmetov« temeljito razkriti. Tudi v Mirni peči bo odklenkalo liberalnim farbarijam!

— **Slovenska predstava v Celju.** Celjsko pevsko društvo priredi v nedeljo, dne 13. grudnia 1903 v dvorani »Narodnega doma« v Celju: »Velizorjev trgitev. 15.« Vsebovajo v štirih oddelkih. — Češki spisal F. S. Simberk. — Pri predstavi sodeluje pomnožen orkester celjske narodne godbe. Bleganica se odpre ob polu 7. uri. Začetek tedro ob polu 8. uri. Vstopnina: Sedeži v prtiličju 1. in 2. vrste: 2 K., od 3. do 7. vrste 1 K. 40 vin., od 9. vrste naprej 1 K. — Sedeži na balkonu 1 K., stopača 60 vin., dijaške in vojaške vstopnice in za ude »Del. pcep. društva« 40 vin. Vstopnice ima v predprostorju trgovina Dragotin Hribarja.

— **Brzovlak je povozil med Mž-gencem in Ormočem** železnicega čuvaja Franca Brumna Bil je na mestu mrtev.

— **Umril je v Črnomslu** gospod Ivan Pavlič, peccstnik in župan občine de-karske.

— **Zemlja se je usedla na gorenjski železnici** Bazo Tribža se je pri prvi državne železnice poseda zemlja, veld čer je promet ustavil. Osební vlak, ki prihaja v Ljubljeno ob 5. uri zjutraj, je prišel čele ob 9. uri, vsi drugi vlaki so izstali.

— **Zemlja se je udrila na desnem bregu** Maje pri Zagru.

— **Izredno veliko snega** je letos na Dolenjskem. V nižavah pri Novem mestu je sneg visok 58 cm., na cesti iz Suhorja proti Metliki 80 cm.

— **Demonstracija za nedeljski počitek** so priredili trg. prmcniki v Gracu. Tudi pred stanovanjem predsednika trgov. zbornice so demonstrirali. Policija je aretirala osam demonstrantov.

— **Železnica Vrhnika Gorica.** Spomladi prično inženirji z merjenjem železniške proge od Vrhnike proti Smrečji — Sovri, Trati, Godoviču in Idriji, ki je krajša.

— **Prolegarska družba v Rovtahu nad Legatcem** je opustila zasledovanje premogove žile, ker so režijski stroški daleč presegali fakične uspehe. Hribovje, kjer se je pokazal pri raziskavanju prvi sled, ima bržkone globoko v tleh ta črnosivili zaklad.

— **Ljudski pregovor glede zime** po stoletnem koledarju se glasi: Če na svetega Andreja sneži, ostane snežno in grdo 100 dni. — Letos — jo bo zadell!

— **Pouk v slovenščini.** Tržaški Slovenci so ustanovili kurz, v katerem se uči slovenščina. Mnogi Slovenci in mnoge Slovenke v Trstu, ki so bili že deloma poitalijančeni, bodo tako rešeni našemu narodu. Slovenski profesorji in učitelji, ustanavljajte take praktične kurze po vseh pokrajinskih mestih!

— **Iz Borovnice.** (Vprašanje na deželni odbor.) Dve leti je že minulo, odkar je g. Jožef Verbič, velik prijatelj dr. Tavčarja in tovarnar v Bistri, prodajal na javni dražbi zapuščino svojega očeta. Občinski odbor je zahteval od njega — kar plača vsak drugi rad prostovoljno — postavni odstotek od skupljene svote za občinske reveže. A bogati g. Jožef Verbič se je pritrčil proti temu na deželni odbor, kjer leži dotični rekurz že skoro dve leti, reci dve leti, neresen. Zato vprašamo slavni deželni odbor, zakaj da stvar toliko časa zavlekuje, in kdaj misli dotični rekurz rešiti? Ali je tako ravnanje pravično in nepristransko...? Mi protestujemo proti tej krivici, ki se dela občinskim revežem, in zahtevamo za vse jed neke pravice, naj si je tudi kdo še večji prijatelj dr. Tavčarja?

— **Dutovlje na Krasu.** Od vsch krajev ste poročali o letčnji vrški kapljici. Spremite tudi s Krasa o njej nekoliko vrstic. Na Krasu je letos polovico manj vina od lani, ker je trta už začela resno uničevati stare trte, je pa vino izvrstno. Cuna mu je sedaj od 60 do 68 kron hektoliter. Prijatelji kraškega izkornega terena naj hitro pridejo ponj, ker ga bode kmalu zmanjkalo. Tržačeni ga pridno odvzajo v Trst. — Na Krasu se sedaj dela nova železnica na celi črti. Delavci so prišli od vseh strani sveta: Primorci, Kranjci, Stajerci, Turoci, Dalmatinci in Črnogorci. Dalmatinci in Črnogorci so razkošniki. To so vam korenjaki! Delavci so slabo plačani, posebno tuoci, ki si morajo plačevati stanovanje in hrano. Skraj nič jim ne čestja. Tužna jim majka.

— **Praktična iznajdba v izdelovanju strešnikov.** Mittheilungen des Oesterreichischen Ton-Industrie-Vereines prinašajo v svoji zadnji številki naslednjo, za interese naše kraje gotovo važno vest: Tržačka F. P. Vidic & Comp. tovarna za izdelovanje zarezanih strešnikov v Bistrici ob Zolji in v Ljubljani v zvezi z njeno tovarniškim vodjo, g. Jca. Marzola, vpeljala je za izdelovanje zarezanih in navedenih strešnikov dve jako važni novosti. Le-te čistoje a) iz priprave, ki odpradke blovice pri izdelovanju strešnikov sprejema ter jih avtomatično dovaja nazaj v stiskalnico, katera jih v strešnike preobdelava. Vsled tega sta prihranjeni dve delavski moči, ki sta doslej te odpradke pobirala ter jih metala nazaj v stiskalnico. Vrhu tega pa je sedaj izključeno tudi vsako ponoviranje z blovico čehi strjev. — b) Avtomatična odrezalnica izdela na dan z lahkoto preko 10 000 strešnikov in prevzame cmenjena trdka za to vsako jamstvo. Prednost tej rove konstruirane odrezalnice so: daleč nadkriljena jednatavrost dočedanjih jedrskih priprav, prihranek delavskih moči ter večja zmoglost v izdelovanju, ker je potreba le jednega smega vpogiba dotičnega dvigala, ki se z lahkoto izvzi z jedno samo roko, in strešnik je gotov. Odrezalnica vsled njene jednostavne konstrukcije in z isto zvezane breznaporne manipulacije zmere najšibkejša in tedaj tudi najcenejša moč, ki se ravnanju z lahkoto priuči v teku pol ure. Vrhu tega pa zadobi strešnik, izdelan na tej novi odrezalnici, praktičnejšo obliko, ki omogočuje takojšnji od-tok padle deževnice, kar je za ohranitev strehe gotovo velike vrednosti. Pri tej novi obliki je namreč srednje rebro strešnika od mesta naprej, kjer se ima čezenj položiti naslednji strešnik, na zdolej počevno odrezano, ravno tako odrezan je tudi zdolenji rob strešnika. Ne le, da streha krita z takimi strešniki, jako mično izgleda, ima ista zgorej omenjeno prednost, da deževnica takoj odteče ter tudi sneg, katerega veter navadno napiši v podstrešje, z lahkoto zdrči preko odrezanih robov. Imenovana trdka te nove strešnike izdeluje ter so isti povsod, kjer so v porabi, omenjeno praktičnost dokazali ter se vsled tega izvanredno priljubili. — Obe novosti sta se pri praktičnih poskusih tudi v drugih večjih tovarnah izvrstno obnesli in povsod izbornu delujeta. Te novosti so v vseh kulturnih državah patentovane ter je prevzela samoizdelovanje in pravico prodaje obeh priprav dobroznana trdka Skoda-werke, akc. dr. v Plznu.

— **Edino slovensko katoliško delavsko društvo na Korčskem** je v Prevaljah. O zadnjem letnem občnem zboru, ki se je nedavno vršil, se poroča: Č. gospod Fr. Lavrinc je nam v priprostem govoru razložil pojem družbe. Nato se je vršila volitev novega odbora. Izvoljeni so: A. Rupnik, kovač, za predsednika; Ferdo Lavrinc, kaplan, za tajnika; Rudolf, Kunc in Quat, delavci, za odbornike. Po volitvi je bila prosta zabava in so nam domači pevci zapeli več veselih pesnjev. Naše društvo je edino slovensko katoliško delavsko društvo na Korčskem in šteje blizu 100 udov. Vsak mesec imamo po eno zborovanje, tudi imamo svojo knjižnico, katere se delavci pridno poslužujejo. Ako bi imel kak rodoljub kakšnih knjig, ki so mu odveč in morebiti zaprašene ležijo v njegovih omari, prosimo ga prav iskreno, naj nam jih pošlje. Z hvaležnim srcem bomo sprejeli tudi najmanjši dar.

— **Povodenj na Viču in Glincah.** Gradaščica in Glinca ste danes ponoči izstopili. Dobrovska in polhograška pošta ne morete naprej ter ste ostali na viški pošti. Ljudje so komaj rešili svinje iz svinjakov. Voda je segala že zjutraj živali do trebušov. Pozneje je voda tako narastla, da se do Viča ne pride brez voza. Pri nekaterih hišah je voda do oken, pri nekaterih pa je udrila že skozi okna. V hišah stoji voda in je mnogo hišne oprave uničene. Rožna dolina je tudi pod vodo.

— **Cene za zaklane prešiče.** Deželna vlada razglašala: Na podstavi cesarskega ukaza z dne 15. septembra 1900, drž. zak. št. 154 (§ 3. a), in ministrskega ukaza z dne 18. septembra 1900, drž. zak. št. 155, o od-vračanju in zatoru svinjske kuge izraču-

njena, v Ljubljani, meseca novembra 1903 plačevana poprečna tržna cena za zaklane prašiče (brez drobú) vseh vrst, ki ima biti meseca decembra t. l. na Kranjskem za pod-stavo pri zahtevanju odškodnine za prašiče za klanje, ki se zakoljejo ob izvrševanju zgoraj navedenih dveh ukazov, znaša 90 h za kilogram. To se daje na občno znanje.

— **Za makedonske begunce** so nabrali doslej tržaški Slovenci 552 kron 33 v.

— **Razpisana služba.** Mesto kance-lista je razpisano na okrajnem sodišču v Kopru. Prošnje je predložiti predsedništvu deželnega sodišča v Trstu do dne 31. decembra.

— **Samomor.** V Trstu se je zastrupila 25letna Marija Mirkovič. Srce ji je pre-magalo pamet.

— **Slovenecem priporočamo** gostilno župana Klinarja na Jesenicah, kjer se večkrat vidijo ra mizi »šulferajnov« vžgalice. In župana so slovenski glasovi spravili na županski stolec! Za to čast se pa ne izkazuje hvaležnega Slovence, ampak le Lukmanu, ki je še vedno »nadžupan« na Jesenicah. Čujemo tudi, da ima župan Klinar prav originalne občinske seje, večina odbornikov z županom vred zažiga kadilo gospodu Luckmanu. Slovenski možje srenjskega odbora na Jesenicah, le tako naprej! Hvaležni vam bodo — Germani! Dobromislečim Jeseničanom pa prav toplo priporočamo, naj malo več pozornosti posvetijo prezanimivim sejam njihovega občinskega odbora, zlasti pa še vsemu županovanju in lukmanovanju župana Klinarja.

— **Ceste v Šiški.** Iz Spodnje Šiške nam prihaja pritožba, da se noben hodnik pri cesi tekem zime od strani občine ni našel. V Kolodvorski ulici je toliko vode, da skoro ni mogoče hoditi, izpred hiš pa se tudi ni spravilo snega. Kje je županstvo?

— **Zidarskimojster Veronesi.** »Rdeči Prapor« proglašja zidarskega mojstra Veronesija za svojega sodruga. To beležimo. Veronesi je namreč v zadnjem času prevzel zidanje nekaterih šol na Dolenjskem, dočim domači zidarji mojstri nimajo dela.

— **Narastla Sava.** Sava je silno narastla. Danes zjutraj so potniki, ki so se vozili s kamniško železnico v Ljubljano, morali izstopiti iz vlaka pri črnuškem mostu ter so mogli zopet vstopiti šele pri Tavčorjevem dvoru.

— **Hrvatske novice.** »Poziv na ve-li k o d u š n i b r a t s k i n a r o d« so iz dali bolgareki akademiki na zagrebški univerzi, v katerem prosijo pomoči za hratski macedonski narod. — **Število ljud-skih shodov.** Sklicanih je bilo doslej 42 ljudskih skupščin. Prepove-danih je bilo od visoke madjaronske vlade 8 skupščin. Za včeraj je bil skli-can shod v Novigradu in za 20. december v Generalskem stolu. — **Madjariza-cija.** Uradniki na hratskih železnicah no-čejo več poznati hratskih mest; tako jim ni več poznata postaja Križevac, znan jim je le »Köös«. — **Ljudskih knjižnic** se na novo ustanovi 12 po raznih hratskih krajih. — **Za hratsko šolo** na Reki ki začno nabirati v najkrajšem času, ker je nujna potreba, da reški Hrvatje pri-dejo do narodne šole. — **Povodenj.** Iz Metkovića v Dalmaciji poročajo, da je Neretva silno narasla. Vse hiše na obali so pod vodo. Zimska setov je uničena. — **Kulen Vakufu** je Una poplavlila vse mesto. Ob 2. uri ponoči so morali ljudje bežati iz svojih hiš, da se rešijo. — **Umril** je v Karlovcu Dušan Lopasić, urednik »Svetla« in hratski književnik. — **Družinska tragedija.** Na Reki je kovač I. Benzan svoji ženi z motiko prebil črepinjo, ker mu ni dala denarja. — **Ljud-ski shodi v Dalmaciji.** Iz Dubrovnika se javlja, da se v kratkem začno tudi po Dalmaciji prirejati ljud. shodi. — **Samo-mor.** Iz prvga nadstropja je skočil na cesto v Zagrebu bolni židovski trgovec Izidor Kaufmann. Dobil je take poškodbe, da je umrl. — **Sava je izstopila** pri Zagrebu. V spodnjem mestu je mnogo kleti pod vodo. Povodenj je napravila veliko škodo.

— **Kako skrbi mesto Kranj za napredek.** Piše se nam: Kranjski mestni očetje niso imeli sreče pri sestavljanju regu-lativa za mestno klavnico. Mesto da bi privabili na trg še več prodajalcev in kupcev ter živahne tržne dni še povzdignili, špeharjem in mesarjem iz okolice ni več mogoče voziti svojega blaga na kranjski trg, odkar je ta regulativ v veljavi. Čujte! Za celega zaklanega prešiča nad 20 kg., ki je pripeljan na trg, znaša pristojbina 1 krona, od mesa (ali špeha) v posameznih kosih pa po 4 vinarje za kilogram. Če pripelje torej mesar iz okolice n. pr. pet celih zaklanih prešičev po 150 kg. na trg, plača 5 kron pristojbine, če pa pripelje samo bohe (špeh) od teh petih prešičev, ki bi skupaj približno tehtali 250 kg., pa mora plačati celo 10 K. Kdo bo tudi povrnil prodajalcu pristojbino, ako ne prodaja na trgu ter mora blago do-

mov peljati? To je torej krivica! Več jed-nacih kričečih slučajev se je že primerilo. Zato svetujemo Kranjcem, naj predručajijo ta regulativ, ker se bodo sicer izvenkranjski mesarji in špeharji izognili kranjskemu trgu, Znižajte pristojbino od vpeljanega mesa na 1 vinar za 1 kg., cel boh pa računajte za tretjino prešiča. To bi bilo edino primerno in pravično. Če boste zopet vprašali živino-zdravnika, seveda ne bode v to privolil.

— **Aretirani Fischerjevi kolpor-terji.** Črh Et. Kohn in Lah Alberto Camo-retto iz Višma sta prodajala razne brošure, ilustrovane nemške liste in tako robo po Gorici, baže na račun O. Fischerja v Ljubljani. Prijeli pa so ju redarji, ki so jima zaplenili vse one reči, potem so jih zaslišali in naznanili državnemu pravdništvu radi nedo-voljene kolportáže. — Tudi pri nas bi bilo dobro, gledati na prste takim kolporterjem!

— **Varujte se ponarejenih ban-kovcev!** Po Trstu krožijo bankovci, in si-cer so dobili pred par dnevi štiri ponarejene bankovce po 20 kron. Najrajše jih zanašajo v tobakarne.

— **Urniki za trgovine v Gorici.** Določile so se po dolgem prizadevanju tr-govskih uslužbencev ure v gorških trgo-vinah takole: Od 1. oktobra do 31. marca od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer; od 1. aprila do 30. septembra od 7. ure zjutraj do osme ure zvečer. Opoldne je prosto 1½ ure. Skoro vsi trgovci so se že oprijeli tega urnika.

— **Novice iz Amerike** Morgan je zgubil svoje stališče v trstu za jeklo ter se preseli na Angleško. — Morilce stre-ljajo. Iz Salt Lake City Utah poročajo: Razum na vesalah je mogoče takoj na smrt obsojene kaznjence tudi ustreliti. Da opravi to delo za morilca Mortensena, se je oglasilo 300 oseb. Mortens si je moral sam izbrati svoje krvnike, ki so ga drugo jutro na dvorišču kaznilnice ustrelili. — Napač-nega moža pokopala. Iz Philadelphije Pa. Pred 19 leti je Edward Wyne ostavil svojo soprogo, katera živi sedaj v hiši št. 1311 Williams Street. Kasneje so pripeljali v Cleveland necega vojaka in Wynejeva, misleč, da je on njen soprog, ga je pokopala na svoje stroške, na kar je dobila za-varovalnino v znesku 8500. Sedaj se je pa njen soprog javil in jej povedal, da je pokopala nepravga moža. Wyneja so aretirali, ker že 19 let ni skrbel za svojo soprogo. — Sekira provzročila požar. V New-work, N. J., je neki delavec s sekiro zabijal žebelj v železo kraj rezervoarja nafte od tvrdke S. Halsey & Sons. Pri tem je od-skočila iskra v rezervoar. Takoj na to je pričelo goreti. Ogenj je napravil za 6000 dolarjev škodo.

Novice iz Bohinja.

— **Prošnjo na cesarja** bode vložil naš marljivi za Bohinje vedno vneti poslanec Pogačnik za pogorelce v Srednji vasi.

— **Odlikovanje.** Mladenč Janez Strgar iz Bitenj je bil odlikovan s kolajno na čebelarski razstavi v Gustrovcu na Nemskem v priznanje njegove marljivosti v čebelarstvu. — **Nesreče.** V predoru je valzubenih tudi več Črnogorcev, ki so pršli, da si zaslužijo nekaj novcev. Nesreča pa je hotela, da si je nek pridni črnogorski mladenič, predno se je mogel vrniti nazaj v domačijo, poškodoval svoje ude. Med delom se je ponesrečil, zmeč-kalo mu je nogo. Sedaj leži v bolnišnici na Bistrici, a je le malo upanja, da bi okrevail, ne da bi mu bilo treba odvzeti noge. — Tudi v kamnolomu v Ribičevem lazu se je ponesrečil nek Italijan in pobabil nogo.

— **Sneg** se vedno pridno naletava dasi ga imamo že 1 m visoko. Na Bači, kjer ga je že 2 m, so plazovi polomili telefonove žice.

— **Slovesnost** 4. t. m. so obhajali vsi uslužbenci pri predoru praznik sv. Barbare. Slovesne sv. maše, katero je daroval č. g. župnik z asstenco udeležili so se je vsi uradniki, inženirji in delavci s svojo zastavo. Podjetnik gref Ceconi je napravil delavcem opoldne v hotelu v del. dvorani obed, k ve-čerji pa je povabil vse uradništvo.

— **Nexvestoba.** Delavcu Smukavcu je pobegnila žena Marija, roj. Arh, z nekim delavcem pod pretvezo, da gre iztirjat dolg v Podbrdo čez Bačo. Ker je ni bilo že par dni nazaj je mislil nesrečni mož, da je za-držuje sneg, ki je padel na Bači že 2 m. visoko. Kako se prestraši, ko vidi, da ni hranilne knjižice. Po neareči je prišel ob vse premoženje, ki si ga je delavec ob trudu in varčnosti prihranil okrog 600 gld. Preje je vkradla svoji materi kakih 80 gld. in sedaj možu vse njegove prihranjene novce in po-begnila s svojim ljubimcem brčkone čez lužo v Ameriko.

Ljubljanske novice.

— **Prepovedano zborovanje.** Včeraj zjutraj je vlada nenadoma prepovedala predavanje makedonskega nadporečnika g. Stojan-čeva in časnikarja g. Orlovca. K pre-davanju je prišlo na stotine ljudi, ki so se ogorčeni vračali tembolj, ker se v Ljub-

ljani predavanja za nemške Bure niso nikdar prepovedovala in ker vlada nikdar ne prepoveda nastopov vsenemških pastorej, došli iz Nemčije. Napram silni bedi Makedonci pa hoče naša vlada nastopati s prepovedjo predavanj, namreč, da bi izvršila dolžnost civilizirane države in s svojo močjo nastopila za zatiranje prebivalstva v Makedoniji. Nekoliko ur pred včerajšnjim predavanjem je dobil g. Orlovec naslednji odlok od dež. vlade: „Naj prejme blagorodni gospod Peter Orlovec, časnikar v Ljubljani: „Na Vašo vlogo z dne 5. t. m. se vam naznanja, da se javno predavanje o položaju v Makedoniji iz javnih ozirih (!!) prepoveduje. Proti tej razsodbi dopuščeno vam je takoj vložiti rekurz do c. kr. visokega ministrstva za notranje stvari tekom štirih tednov ne vstevši dneva vročitve. Ljubljana, 5. dec. 1903. c. kr. dež. predsednik Hein.“ — Rekurz se seveda vložil. Iz javnih ozirih je bilo prepovedano predavanje, pri katerem je hotel g. Orlovec le govoriti o bedi in zgodovini Makedonije, kakor je tudi naznanil. Ali se je treba tega Avstriji bati? Kje pa smo, da v Avstriji ne bi smeli govoriti o turških grozovitostih? Ali ne ve vlada, da je celo cesar daroval znatno svoto za makedonske begunce? Ali smo prišli v Avstriji že tako daleč, da bo hotela vlada s silo tiščati k tlom vsak pojav simpatije bednim našim bratom? Nobeno predavanje ne bi moglo na občinstvo uplivati tako, kakor je uplivala ta prepoved in gotovo se bodo dobila pota, da pridemo tudi v Ljubljani do zborovanja, na katerem bo Ljubljana kot središče slovenskega naroda povzdignila svoj glas za uboge slovenske brate na Balkanu, da opozori tudi državo na njeno dolžnost. Mislimo, da trdimo prav, da je včerajšnja prepoved bila izposlovana radi tega, ker bi zopet enkrat nastopilo složno slovenstvo za pravičnost stvar in ker gotovim krogom ninič boljneljubo, kakor složen nastop Slovencev. Ti krogi seve ne pomislijo, da nas z ničemer bolj ne edinijo, kakor s takimi prepovedmi. Pripoveduje se sicer po Ljubljani, da je ta prepoved prišla z Dunaja, a ako je to tudi res, tedaj je nekdo iz dež. vlade — in to ni nihče drugi nego baron Hein — moral to predavanje, dasi je malo prej makedonska zastopnika prijazno sprejel, po telefonu tako črno opisati, da je prišla prepoved. Radovedni smo, ako je baron Hein tudi pri kakem predavanju pastorej tako hitel spravljati se v zvezo z Dunajem, ko vender v takih zadevah lahko sam odločuje. Predavanje se je hotelo na vsak način preprediti, ker to ne spada v smer Heinove politike. Hein se hoče sedaj skrivati za Dunaj, hoče zavračati krivdo od sebe za ono, kar je sam provociral. Mi poznamo tega moža! Tako ulogo je igral pri potresnem posojilu in tako hoče igrati tudi glede te prepovedi. Mi poznamo tega moža, zato mu mi ne sedemo na limanice. O tem seve še ni izgovorjena zadnja beseda. Kakor se bo te zadeve oprijelo slovensko delavstvo, tako se je naj oprime tudi slovensko meščanstvo in v kratkem se bo vršilo v Ljubljani zborovanje, na katerem bomo složni Slovenci povedali svoje mnenje in zavzeli svoje stališče o avstrijski politiki na Balkanu. Bratje na Balkanu naj slišijo tudi glas Slovencev, pred vsem pa se vsi v velikem številu odzovimo oklicu slovenskega pomožnega odbora za makedonske begunce in vsak s primernim darom manifestiraj za slovensko raj na Balkanu, kateri skoraj daj Bog lepših in svobodnejših dni! Od poslancev pa pričakujemo, da to prepoved na Dunaju primerno osvetle.

V olajšanje grozne bede med Makedonci se je po inicijativi župana ljubljanskega, gospoda Ivana Hribarja med Slovenci sestavil odbor, ki pobira prostovoljne milodare. Odboru predseduje gospod Vaso Petričič, veletržec, vitez Franc Jožefovega reda, predsednik mestne branilnice itd. Podpredsednici sta gospe Pollakova in dr. Tavčarjeva, tajnik g. dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik, njegova namestnica gospa Terezina dr. Jenkova, blagajnik g. Stare Alojzij, župnik v p. in posestnik, njegov namestnik g. Ladislav Pečánka, ravnatelj kred. banke. V odboru so gospa Berta dr. Trillerjeva in gg. Ivan Hribar, župan ljubljanski, dr. Andrej Karlin, kanonik, dr. Alojzij Kokalj, odvetnik, dr. Valentin Krisper, odvetnik, Fran Povše, ravnatelj, državni in deželni poslanec, Rozman Ivan, častni kanonik in hišni prelat svetega očet. — Odbor stopi v kratkem s posebnim oklicem pred blago slovensko ljudstvo. — Gospod župan je prejel od gospoda Antona Bezenčka, profesorja v Plovdivu, sledeče pismo: „Velemožni gospod župan! Ker se oelo Slavjanstvo zanima za uboge macedonske begunce, gotovo bodo tudi Slovenci kolikor mogoče storili, da se olajša usoda trpinčnim bratom. Bilo bi nepotrebno, opisoovati v privatnem listu njihov nesrečo; saj

Vam je dobro znana iz raznih časnikov. A usojam si Vam poslati sliko onih beguncev, ki so bili nastanjeni — ker drugod ni bilo prostora — v naši gimnaziji od 31. oktobra do 4. novembra t. l. Bilo jih je 472 skupaj in drugi dan, 5. novembra, jih je došlo še 150. Dal sem jih fotografirati pred našo gimnazijo. Slika več govori, kakor vse besede. Izvolite prosim, pogledati otročiče, starce, žene itd. To je cela tragedija 20. veka! Ljudje so vsi iz nevrokopske okolice (večina iz vasi Kovačevci). Prihiteli so goli in lačni preko Rodop sredi noči. Zbrali so po mestu pomoči, kolikor se je dalo; a stanovanja smo jim preskrbeli preko zime po sosednih vaseh, v dolini reke Marice. Morete si misliti, koliko golih bo treba oblačiti, koliko lačnih nasititi tukaj in v okolici preko dolge zime! Naj bi tudi Slovenci, ki so jako usmiljenega srca, pritekli bratom na pomoč. V to ime se zanašam na Vašo blagovoljno inicijativo. Vsifiji imajo osrednji odbor za zbiranje pomoči. A tam imajo svoje potrebe. Ako Vi blagovolite dotične milodare pošiljati direkcijski gimnaziji Aleksander I. v Plovdiv, bodo jih sporazumno z učiteljskim zborom za te begunce hvaležno sprejela in neposredno razdelila. Znano Vam je, da so tudi tukajšnji Bolgari ob času ljubljanskega potresa pomojem posredovanju neko svoto, sicer malo, ali od srca, zbrali za one, ki so bili tačas nesrečni.“ — Temu pismu ni treba komentara. Naj gre na naslov tiste hvalisane evropske kulture, na naslov naših diplomatov, ki si pred tako grozno bedo maše ušesa in tišijo oči. In tudi nas bi radi napravili gluhe in slepe za muke in trpljenje bratov naših. A vedite, da v naših prsih ne bijejo — turška srca!

Trgovsko bolniško in podporno društvo ima še vedno le nemško tiskane naslove pri pismih in kuvertih. To je vender že preneumno, da se dá v Ljubljani kar cel sloven. odbor terorizirati od enega nemškutaria.

Komu pristojna dolžnost popravljati most čez Ljubljano pri prisilni delavnici? Dotični faktor se naj enkrat potruži sam pogledati most in podučiti svoje organe, da je taka poprava škandal. Na pol segnite deske, na najbolj preluksanih krajih za silo skrpane, branijo odtok vode, in so vedna nevarnost, da si pešec ne zlomi nogo, ali pa ne udre skozi stroheno desko. Ako se že most izroči javnemu prometu, se mora tudi tako urediti, da ne bo pretela občinstvu nevarnost. Deske bi morale biti iz trdega lesa, primerno debele, in tako položene, da se zamore voda odtekat. Skrpna deska na javnem mostu, to je naravnost škandal. Čudimo se, da naši cestno - policijski organi ne vidijo tacihi nedostatkovi!

Pevsko društvo „Slavec“ priredi v nedeljo 13. t. m. pevski večer v restavraciji „Novi svet“ (Marije Terezije cesta). Vstop prost. Dne 31. t. m. bode imelo društvo „Silvestrov večer“ z obširnim in jako zabavnim vsporedom. Velika „Slavčeva maskarada“ vršila se bode dne 2. februarja (Svečnica), to pa ozirom na to, ker dosedanjí običajni dan (mala pustna nedelja) ni Sokolova telovadnica nobenemu društvu na razpolago. Dne 7. februarja bode „Zaključni venček“, „Slavčeva“ plesne šole.

Hlapec pod konji. Maks Kralj, hlapec pri Perdanu na Cesarja Jožefu trgu št. 12, vozil se dne 5. t. m. zvečer po Poljanski cesti. Bil je hučo pijan in se v pijanosti ni hotel izogniti električnemu vozu, tako, da je zadel v njega. Ko je voznik Karol Strukelj električni voz takoj vstavil, se ni pripetila večja nesreča, kakor, da je Kralj pri obračanju svojega voza padel pod konja. Nato je Kralj konja podil po Elizabetni cesti, kjer pa ga je policaj ustavil in ga od voza odstranil.

Očetu nesla otroka v vojašnico. Danes okoli pol 12. ure prinesli sta dve ženski 4 tedne starega otroka v vojašnico v nekdanji cukrarni in je jedna položila otroka na dvorišče pred hlev. Na kar sta obe ženski zbežali. Vpitje otroka je privabilo vojakke na dvorišče, ki so takoj leteli za ženskama in ju ujeli. Mati otroka je Františka Jakl iz Zavodja, občina Mirna. Ker sama ne more skrbeti za otroka, ga je nesla očetu v vojašnico.

V Ameriko. Včeraj se je odpeljalo v Ameriko 15 oseb.

Iz Amerike je prišlo v Ljubljano 30 oseb.

Iz Nemškega se je pripeljalo včeraj 100 delavcev.

Gradaščica je od danes zjutraj tako narastla, kakor ne pomni najstarejši ljudje.

Božičnico priredi društvo tiskarjev na Kranjskem dne 20. t. m. v areni „Narodnega Doma“.

Kje naj stoji Prešernov spomenik? Piše se nam: Naj se sliši v tej zadevi vaš glas. Prav je, da se razpravlja o tem prej, predno se napravi kaka nerodnost. G. „Arh.“

je povedal svoje mnenje, ki se nam pa v toliko ne dova, da bi bilo treba skati drevesa v „Zvezdici“. Postite vendar to misel o sekanih dreves v „Zvezdici“, ki se pojavlja pri vsaki priliki. Kongresni trg je velik, ondi naj se na strani proti deželni dvorcu tik pri Zvezdi napravi podolgast angleški park, v katerega sredi naj se postavi Prešerna, ki bo tako gledal v regulirano Vagovo ulico, oziroma proti Vagovim ulicam. Ozadja bi imelo krajno — zeleno „Zvezdo“, kateri naj se železna ograja na tej strani za obširno cesto podare; mej deželni dvorcem in takim parkom bi bilo še vedno dovolj prostora. To je zopet jedno mnenje. Naj sledi še druga mnenja. Razgovorimo se!

Predavanje. Na zadnjem zabavnem večeru Slov. plan. društva prišlo predavanje gospoda župana Ivana Hribarja o potovanju po Ruskem se bo pojutrašnjem, v sredo, 9. decembra t. l. Nadaljevalo. Začetek ob polu 9. uri zvečer v „Narodnem domu.“

Paš v gostilnah se zopet vsakdanji naljubi gostje gostilničarjev. Ali ni odredba, da se psov ne sme voditi seboj v gostilne? Tudi tu naj se napravi red!

Poprava v starem porotnem poslopu. Poroča se nam, da poprave v starem porotnem poslopu ne bodo veljale samo 6000 kron, ampak 33.000 kron.

Navarno je obolal ravnatelj tukajšnje prisilne delavnice g. Poljanec. Zidela ga je kap.

Trpinčenje živali. Klor ima priliko ogledati si delo na stavbiščih, katera so bila poprej vrtovi ali polje, lahko opazi, koliko trpi uboga živina pri prepeljavanju raznega materiala. Voz se uide v mehko zemljo, in sedaj hajd z bičem na konja, ker ne more udrtega voza izvelči. — Ali bi ne bilo praktično, gramoz, katerega se toliko dobi na stavbišču, porabiti za naprave ceste za silo? Delo bi šlo hitreje od rok, živina bi ne bila do skrajnosti izmučena. Zida se vendar po gotovem načrtu parcelacije in ob projektovani cesti. Namesto, da bi se gramoz odpeljal, naj se porabi takoj na lici mesta za provizorično napravo ceste. Našemu stavbinskemu in policijskemu uradu priporočamo te vrstice v prevdarek. Le malo dobre volje in nadzorstva je treba, pa gre vse. Podjetniki bi hitreje delali, in uboga živina bi se ne pretepavala in ljudje bi se ne zgražali nad takim nepotrebnim trpinčenjem.

Koncerti. Društvo g. d. d. priredi koncert dne 5. pondeljek v „Narodni kavarni“. Začetek ob 9. uri. Vstop prost. — Jutri v torek 8. t. m. bo v restavracijskih prostorih Pantigamske pivnice (Katoliški dom). Začetek ob pol 8. uri. Vstop prost.

Divjanje Codellijevaga avtomobila. O tem se nam piše: Za vožnje po mestu velja menda cestno - policijski red, za Codellijev avtomobil pa baje ne velja, ker divja po mestu na tak način, da se bo gotovo prigodila enkrat velika nesreča, ako narodna oblast o pravem času ne poseže vmes. Vsek izvožšek mora napraviti skušnjo, da sme voziti po mestu voz, Codelli pa prepušča avtomobil kar svojemu hlapcu, ki se enkrat zaleti v ta kot, drugič pa zopet v drug kot. Naši mesarji so takoj kaznovani, ako kdo nekoliko hitrejši vozi, Codelli pa sme vati. To naj se napravi red!

Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v Ljubljani v mesecu novembru. Posredovanje v tem mesecu je bilo splošno ugodnejše nego lansko leto enakega meseca, ker je dšlo nekoliko več oglasil, tako pri moškem, kakor pri ženskem delu. V primeri z prejšnjim mesecem pa je posredovanje nekoliko zaostalo, osobito pri ženskem delu. Vzrok temu je, ker zlasti hišni posli v tem času le malo službe menjavajo. V službe so bili odlašni pri moškem delu: mizarji, natakari, dainarji, prometni uslužbeni in 1 policist; pri ženskem delu pa največ hišnih in gostilniških poslov ter natakari. Posredovanje s stanovanji je bilo le neznatno, dasi je dšlo veliko vprašanj za srednja stanovanja, a te je jako težavno dobivati. Istotako je vorašanje po vajencih živahno, a istih splošno primanjkuje.

vladale na Kranjskem v polni meri zastopati Vaše težnje in koristi.

Poslavlajoč se od Vas, izrekam Vam svojo najtoplejšo zahvalo na častnem zaupanju, ki ste mi je izkazali s svojedobno izvolitvijo, proseč Vas, da me i nadalje ohranite v prijaznem spominu.

Z Bogom za narod!

V Celovcu, dne 6. dec. 1903.

Dr. Janko Brejc
odvetnik.

Književnost in umetnost.

*** Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v torek sta dva predstavi: Popoldne ob 1/3 3. izvirna igra s petjem in gldbo „Legionarji“, zvečer repriza velike ruske opere „Onjegin“, ki je doslej sinoči največji umetniški uspeh. Prihodna noviteta je J. J. Verna „Pot okoli sveta v 80 dneh“ s sijajno opremo, petjem, golbo, plasi i. dr. Tekom decembra se nanovo upriscorja „Prodana nevesta“ in se igra Anzengruberjevi „Pod križevalci“. Tako se v prvi polovici gledališke sezone doslej doslej najvišje število dramskih (10) in opernih (3) novitet, poleg katerih se je igralo še 3 dram in 8 oper (vzr. opereta) starejšega repertorja.

*** Slovensko gledališče** Včeraj je bila vzprijeta na našem odru znamenita opera „Onjegin“, ki znaši neoporečen napredak našega gledališča. Prvočrat dujemo pri nas ruskega skladatelja, Čajkovskega, no, odlej ne bo več izginil z našega repertorja. Čajkovskij je bil rojen leta 1840 in je umrl leta 1893 za koleru v Petrogradu. Bil je jako dslaven skladatelj, napisal je med drugim opere: „Kovač Vakula“, „Davica Oleanška“, „Mazeppa“, „Pikova dama“ itd., zložil je več simfonij, kvartetov ter drugih skladb. Čajkovskij je doslej edini ruskih opernih skladateljev, ki se je trajno vdomačil tudi v zahodnem evropskem svetu. Pravijo, da zaradi svojega nagajenja k zapadu, vled česar nam je razumljivojši, bližji od ostalih ruskih mojstrov. Ali zakaj ugaja skoraj najbolj najnarodnejše, najzgodnejše in najsubjektivnejše njegovih del, „Ergen Onjegin“? In zakaj se ne priznava od zapada „Kovač Vakula“ ali „Davica Oleanška“, ki sta oba prapojena od Wagnerjevega duha? Moment narodnega značaja ne pride pri tem toliko v poštev kakor dejstvo, da se ruska kradovitost in okornost izpreminja pri Čajkovskem v prijetno, lahko in delikatno muziko, da se duh ruske zemlje, za zapadni vonj nekoliko oster in silen, pri njem destilizuje v izbran parfum. Rivno pri „Onjeginu“ dobivajo te posebnosti najpopolnejši izraz. Vprizoritav te opere na našem odru je bila izvrstna, videlo se je, da je šla uprava s posebno ljubaznijo na delo, da čim bolje predstavi slovenskemu občinstvu prvega skladatelja ruskega naroda. Zadovoljila nas je inscenacija, iki je bila v nekaterih prizorih odlična, in krasni so bili ruski narodni kostumi. V ulogi Tatjane je bila gdč. Skalova izborna; pela je s krasnim čuvstvom in zveneči njen glas je učinkoval na občinstvo s polno močjo. Bila je zlasti velika v prizoru, ko je pisala ljubavno pismo. Za njo ni zaostajal g. Orželski v ulogi Lenskega; pel je z iskrenim čuvstvom in gorkim ponosom. Onjegina je pel g. Angeli. Bil je tudi dober v svoji težki ulogi, ki mora biti zanj tem težja, če se pomisli, da je on učenec italijanskih mojstrov. Ne moremo reči, da bi zaostajala gdč. Kalivodova; bila je jako simpatična Olga. Odlikovali so se tudi drugi: g. Pestkovski, gdč. Glivarčeva, gdč. Kočvarjeva, g. Lang, g. Patocka in drugi. Nedvomno bode ta opera še mnogokrat napolnila gledališče; slovensko občinstvo bo gotovo znalo ceniti trud naše intendenca.

*** Koncert „Češkega pevskega kvarteta“** iz Prage je privabil včeraj navzlic jako neugodnemu vremenu lepo število udeležencev v veliko dvorano „Narodnega Doma“. Opazili smo zlasti mnogo domačih prijateljev petja in pevcev, mlajših in starejših. Ali izvestno bi jih bilo dospelo še več, da ni neusmiljeno lito prav pred začetkom koncerta. Imeli smo v resnici krasen vžitek. Takega kvarteta slišati pač nimamo prilike vsak dan. Občudovali smo moč, katero so razvili pevci pri posamnih točkah. Da je glas prevzel vso veliko dvorano, kadar je zaoril v bučnem „forte“, je pač umevno. Ali tudi pri najnežnejšem „pianissimo“ smo čuli vsak glas posebe, vsako nianso. To je v resnici umetnost. In kako z lahkoto je tenorist prevzemal najvišje glasove, bodisi močno, bodisi tiho. Enako lahko so se izražali tudi drugi pevci. Noben glas ni prekašal drugega, razen, če je kompozicija to zahtevala. Pri nekaterih komadih so pevci imitirali tudi drugo glasbeno orodje, harpo, rog itd. Posamni pevci so nastopali tudi v

Zahvala

p. t. gg. volivcem deželnozborskega volivnega okraja Kranj-Škofja Loka-Tržič.

Vsled svoje preselitve v Celovec mi zadnji čas ni bilo mogoče svojega deželnozborskega mandata tako izvrševati, kakor bi bila moja želja in kakor zahtevajo Vaše koristi. Radi tega sem se odločil, da svoj deželnozborski mandat, ki ste mi ga dne 12. septembra l. 1901 s tako veličastno večino poverili, odložim ter Vam tako dam priliko, da si izberete drugega zaupnika, ki bo v položaju, v težavnih razmerah, ki so zadnje čase za-

solo-partijah s spremljevanjem glasovira. Tu smo imeli priliko občudovati izvežbanost njihovih, tehniko, dinamiko in lahkoto proizvajanja. Skoda, da se besede čeških pesni niso mogle popolno umevati. Pridodali so nam tudi še slovensko „Pogled v nedolžno oko“ P. Hugolina Sattnerja. Oj, to je bil vžitek, slišati znano domačinsko iz tako izvežbanih grl. Zato pa občinstvo ni moglo zadržavati navdušenega priznavanja. Po vsakem nastopu je izživalo pevce iznova na oder. Pa so tudi pohvalno v vsej meri zaslužili. Kdor ljubi lepo petje, ta se je gotovo vračal včeraj iz koncerta z zavestjo, da je imel izreden vžitek, za kakeršnega v Ljubljani nimamo baš pogosto prilike.

*** Nove knjige.** Za novo leto izide pri L. Schwentnerju nov Cankarjev roman „Hiša Marije pomočnice“, čegar dejanje se vrši v dunajski bošnjačnici. — Nova zbirka Zupančičevih pesmi „Čez plan“ izide o Božiču.

*** Musica sacra.** V torek dne 8. decembra v stolni cerkvi pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalna maša „Salve Regina“, zložil Ferdinand Schaller, graduale „Benedicta es tu“ Bogomir Preger, ofertorij „Ave Marija“ Franc Witt.

*** Jaroslav Kocian v Ljubljani.** Mladi, komaj 23 let stari, toda svetovno že znani češki umetnik na gosli, g. Jaroslav Kocian pride prihodnji petek v Ljubljano koncertovat. Koncertoval je že z velikanskim uspehom po vseh večjih mestih Severne Amerike, po Angleškem, Francoskem in Ruskem. Neka ameriška miljonarka mu je iz samega navdušenja podarila gosli, ki so vredne sto tisoč kron. In na te gosli bo deloval v Ljubljani! Pravi, da se v tehniki jednaki s Kubelikom, a viziražanju globokega čustvovanja ga še prekaša. Lahko se imenuje prvi sedaj živeči umetnik na gosli, in sicer celega sveta brez razločevanja narodnosti. — Koncert priredi „Glasbena Matiča“ v „Narodnem domu“. Vsporedni prihodnjič. Sedeži in vstopnice se dobivajo v trgovini g. Lozarja na Mestnem trgu

Izpred sodišča.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.

Pri sobotni porotni obravnavi je bil v Ljubljani obsojen 23letni dimnikarski pomočnik E. Stricelj radi zločina ostrumbe na osem let težke ječe, postrsne s temnico in samotnim zaporom, trdim ležiščem in postom enkrat na mesec. Dalje mora plačati vsakemu prizadetemu otroku po 500 gl.

Razne stvari.

Najnovejša od raznih strani.

Dijaški nemiri na pokopališču. Iz Prage poročajo: 4. t. m. se vršeclega pogreba sedmošolca češke realke, Franca Brany, ki se je vsled strahu pred „karcerjem“ vstrelil, vdeležilo se je tudi 200 čeških tehnikov. Ko so ti zagledali ravnateljca dotične realke Hoza, pričeli so mrmrati in mu klicati: „Hanba“, „Fej!“ Med blagoslavljanjem so sicer mirovali, ko pa je ravnatelj hitel k svojemu vozu, zastavili so mu tehniki pot ter ga vprašali, zakaj je predlagal za sicer dobrega in mirnega učenca tako kazni. Ko se je ravnatelj, ne da bi jim dal odgovor, odpeljal, šli so tehniki pred realko in tamkaj demonstrirali. — Nova slika sv. očeta. Profesor Simonson Castelli je iz Draždan povnan v Rim, kjer bo slikal sv. očeta. — Napad na banko. Iz Johannesburga poročajo: V Randfonteinu so našli na roparji napadli „Robinsonovo banko“, zvezali uradnike in ukradli 3000 funtov šterlingov. — Silna megla je te dni v Londonu. Dogodilo se je več nesreč. — Nesreče na morju. Vsled goste megle na severnem morju seje parnik „Alurine“ na poti v Rotterdam z vsem moštvo potopil. — Demonstracije so bile včeraj zopet v Brestu povodom nekega delavskega shoda. 1000 delavcev je demonstriralo po mestu. Dva policijska komisarja in deset policijskih agentov je težko ranjenih. — Liberalni državni poslanec — ponarejalec mejnic. Iz Monakovega poročajo, da so tamkaj prijeli Leonharda Seybath, člana gorenjebavarskega deželne zbora in liberalnega poslanca volilnega okraja Eichwege Schmalkalden, radi ponarejanja mejnic. — Bavarci bodo l. 1906 priredili deželno razstavo v Nürnbergu. — Radi stavke v Budimpešti je bilo obsojenih 64 kodjažev na 3 do 14 dni zapora. — O kradeni umetnici. Virtuozu Burmestru, ki je nedavno priredil tudi v Ljubljani koncert, je bilo mej vožnjo v Reko ukradenih 14.000 K. Tatvine sumilja je neka mlada dama, ki je bila z njim v istem kupeju. — Krogljo odstranil iz srca je neki deklici na uoiverzi v Dorpatu dr. Züger pl. Mäntenfel. — Mati, ki hoče v blaznostipojestilastnega otroka. Neka Hor-

tenzija Estival v Marziji na Francoskem, ki je pred kratkim časa povela dete, je te dni zblaznela. V blaznosti vzela je dete, šla z njim na vrt in je začela grizti. Obgrizla je je na obrazu in na rokah ter požirala mesene koščke. Ko so prišli knji domači ljudje, so ji dete odvzeli, ki je pa kmalu potem umrlo. Nesrečnico so odpravili v norišnico. — Napad v gledališču. Iz Petrograda se poroča: Dne 5. t. mes. zvečer je streljal v Panajevem gledališču med predstavo neki pijani mornarski častnik najprej na poleg njega sedečo damo ter končno na samega sebe. S silo ga je odvedla policija iz gledališča. Oba sta le lahko ranjena. — Železniški predor se podrl na progi Edinburgh-Glasgow. V Edinburghu so se hiše stresle, kakor ob potresu. — Velika eksplozija se je dogodila v Hallu. Iz Berlin poročajo, da je bilo v ondnotni tovarni strojev vsled eksplozije ranjenih 15 delavcev. — Hiša ki se suče za solncem je razstavljena v Parizu. Razstavila sta jo arhitekta dr. Pellegrin in M. Petit. — V Bosni je voda toliko vpadla, da se je zopet mogel otvoriti železniški promet na nekaterih progah. Bati se pa je, da voda zopet naraste, ker je včeraj zopet pričelo deževati. — Toledska katedrala v nevarnosti. Na katedrali v Toledo pojavile so se še jako nevarne razpoke in bati se je, da se zgradba poruši. — Radi razžaljenja carja je aretiran podjetnik pogrebov in izdelovatelj krst v Varšavi, Sviejkowski. Izvršil je za umrlo hesensko princesinjo srebrno rakev, a plačila ni maral, pač pa je prosil za naslov — dvornega založnika. Sodišče smatra to za razžaljenje carjeve rodbine. — Novo uho milijonarja. Iz Filadelfijn se poroča, da se je kirurg dr. Neldonu premestitev ušesa od ednega človeka na drugega popolnoma posrečila. „Drugi“ je v tem slučaju milijonar, kateremu je manjkalo eno uho in ki je plačal za novo uho 5000 dolarjev (25.000 K). V nedeljo so kupca in prodajalca ločili, potem ko sta bila dve uri manj ko 11 dni skupaj zvezana.

Zakaj gremo v gostilno. Nekdo je na to vprašanje sledeče odgovoril: Ker človek ne more vedeti, če ne gre zadnjikrat; ker je boljše, denar dati gostilničarju, kot zdravniku; ker zamore žena doma lažje pospravljati in pometati, ako moža ni doma, ker se tamkaj lahko zapoveduje, dočim se mora doma slušati; ker žena ne gre z nami; ker nas drugi ne morejo opravljati, ko smo sami med njimi; ker bi radi vedeli, zakaj nas drugo jutro glava boli; ker je mogoče tamkaj dobiti zdravnika ali pravnika, katerega lahko brezplačno vprašamo za svet, da zamore žena nadležnim upnikom lahko reči, da moža ni doma; ker se doma ne sme vdariti po mizi. — Dasiravno našteva ženskemu spolu sovražni poročevalce veliko vzrokov, vendar to vprašanje še ni popolnoma izčrpano.

„Spomin“ ustreljenega lovca. „Has“ prinaša sledeče: „Prinesli smo pred kratkim vest o nesreči, ki se je pripetila na židlovickem lovu. Neki Potmčšil se je ponudil grofu Čáky-ju, katerega je bil povabil na lov nadvojvoda Friderik, da bo za nosača. Ko je zavzel vsaki lovec svoj prostor, odšel je Potmčšil v blizo ležeči jarek, ki je bil precej globok. V tem priteče zajec v isti smeri, kjer je bil Potmčšil. Čáky. brat bivšega naučnega ministra ustrelil in ker ne zadene strel ponovi. A v istem trenutku hoče Potmčšil vstopiti iz jarka in tako gre strel v glavo nesrečnega nosača. Že pri prvem strelu je Potmčšil zapetil, da mu leti svinec nad glavo in ako bi pri drugem strelu le en trenotek še počakal, bil bi rešen. Sploh pa je bil Potmčšil nesrečen mož; bil je strasten lovec in je prej vzel vedno sam lov v najem in sedaj je bil kot zapravilivec pod varstvom in ni mogel svoji lovski strasti ustreči. Zato se je pa vsaj za nosača gospodi ponujal. Lov je bil njegova časna poguba in sedaj — njegova smrt. Lov je bil takoj ustavljen in voditelju židlovickega posastva je bilo ukazano, da naj pride v Požun naznanit, ako bi Potmčšil umrl. Potmčšil je res še ponoči izdihnil. Vodja Ambros se poda zjutraj koj k grofu. Ko pride tje, hoče govoriti, a grof ga prehitil in pravi: „Kaj ne, Potmčšil je umrl in sicer okoli 1/2 12 ure ponoči.“ „Tako je gospod grof. Kako pa vse veste? Ali je prišel telegram?“ „Ne“ — odgovori grof — „on je prišel sam in to naznanil.“ Ko sem zvečer sedel s prijatelji pri whistu in je bilo 11 proč, slišimo vsi trije, ko nekdo trka na vrata. Grem tje in ne najdem nikogar. Čez nekaj časa se trkanje ponovi in rekel sem prijateljem: „Gotovo je Potmčšil umrl.“ Odšel sem v spalno sobo in sem molil za umirajočega in moja misel, kakor se vidi, je bila resnična.“ — Ta dogodka je res čudna in ker nam jo je sam vodja Ambros prijavil, ne moremo o njeni resničnosti dvomiti.

Iz časnikarske torbe.

NaIVEN narodni gospodarček je g. Iv. Lapajne v Krškem. Zadnjič se je zaletel v „liberalce in „klerikalce“ in „Narod“ ga

je za to surovo opsoval. Sedaj Ivan Lapajne zabeleži to v svoji „Slovenski zadruzi“ s tem, da pravi, da se ne briga za robate zabavljice, katerih se navadno le pijani hlapci poslužuje in s katerimi se posebno „Slov. Narod“ odlikuje. Končno dostavlja: „Ta „Narod“, se je grdo razkorčil; pričakujemo isto še od „klerikalnih listov.“ Pa recite, da ni naiven ta g. Lapajne! Vedno obsoja preprič, sedaj pa hoče, da bi še mi tako psovali kakor „Narod“. On rabi psovke, da more pisati. Žal, da Vam to pot ne moremo ustreči, g. Lapajne!

Društva.

(Akademična podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gradcu) si je izvolila na svojem 11. rednem obč. zboru, dne 29. nov. 1903 sledeči odbor: predsednik: iur. Fran Irgolič, blagajnik: iur. Šindor Hrašovec, tajnik: iur. Josip Požar, odbor. namestnik: iur. Gvidon Srebre.

Barovi

Za pogorelce v Srednji vasi v Bohinju.

Č. gosp. kaplan Andrej Ažman 10 K; pred. g. kanonik Ivan Sušnik 50 K; neimenovan 10 K; pred. g. kanonik Mat. Jeriha 10 K; č. g. Valent. Bernik, župnik, 10 K; biag. g. dr. in dežel. poslanec J. Pogačnik 60 K; pred. g. prof. bogosl. Anton Zupančič 20 K; slav. administracija „Slovenca“ 53 K; č. g. župnik Sm. Zupan 10 K; č. g. kaplan Jan. Meršol 5 K; pred. g. duh. svetnik Frid. Hudovernik 10 K in zavitek obleke; častiti g. župnik Ant. Stenovec 20 K; č. g. župnik v pok. Jožef Jareb 8 K; č. g. župnik v pok. Lovro Kristofič 30 K; neimenovan 40 K; g. Jožef Jakavec iz Javornika 20 K; neimenovan 58 K; Janez Sodja 16 mernikov turšice; Janez Stare ravnotako; Fran Cerar iz Stob zaboj obleke; J. Železnikar iz Ljubljane zaboj obleke.

Bog povrni stotero!

Za pomožni odbor:

Ivan Berlic.

Dolžnosti slovenskega trgovca so:

1. Dopisovati v slovenskem jeziku, bodisi z Nemcem ali Lahom.
 2. Zahtevati od tvrdk slovensko dopisovanje, račune, naznanila potnikov itd.
 3. Zahtevati od tvrdk slovenščine zmogne potnike.
- Tako združeni storili bomo veliko za sveto narodno stvar!

Telefonska in brzojavna poročila.

Povodenj na Gorenjskem.

Škofja Loka, 7. decembra. Ob polnoči sta poljanska in selška Sora grozno narasli. Najstarejši ljudje takega ne pomnijo. Deset hiš na Studencu pod mestom so ljudje zapustili. Alarmirana požarna bramba, orožništvo, policija z županom na čelu je rešila pohoštvo, spravila bolne ljudi na varno. V vodi plavajo jezovi, mostovi, hlodi, drva. Selščica še vedno narašča.

Celje, 7. dec. V celem slovenskem Štajarskem vlada velikanska ogorčenost nad nesramnim odgovorom, ki ga je dal načelnik deželne finančne oblasti štajarske onemu slov. davkarskemu uradniku, kateri je prosil, da se ga prestavi v domač kraj, namreč, da si naj gospodje Slovenci premislijo, predno sklenejo vstopiti v službo pri davkarskem uradu. Soglasno se zahteva, da se tega moža odstavi. — Pripravi se v tej zadevi deputacija k Njega Velikanstvu.

Maribor, 7. dec. Slovensko društvo za Spodnje Štajarsko izraža svoje ogorčenje proti načelniku deželne finančne oblasti, da naj Slovenci ne vstopijo v finančno službo, ako se v nemških krajih ne čutijo srečne ter zahteva, da se dotičnega uradnika vsled nečuvnega germanizatoričnega vplivanja takoj odstrani.

Dunaj, 7. decembra. Skoro gotovo bo do prihodnje seje državnega zbora pokopan Schrafflov predlog za spremembo državnozbornskega pravilnika. Vsenemci in socijalni demokratje nočejo nikakor zapostaviti svojih nujnih predlogov. Iz krogov nemških krščanskih socijalcev se predlaga, naj bi se ta obstrukcija premagala z dolgimi neprekinjenimi sejami, če tudi mej delegacij-

skim zasedanjem v nočnih sejah. Skoro gotovo pa bode sprememba pravilnika našla tudi mej Slovani nasprotnikov, ker so se Nemci povzpeli do predrzne zahteve, naj bo v pravilniku zagotovljeno, da se poslanci smejo posluževati v zbornici samo nemščine in so nemški govori prepovedani.

Dunaj, 7. decembra. Včeraj se je vršil ustanovni zbor „Straže“, društva dunaj. Slovencev. Vdeležba ogromna. Vpisalo se je nad 70 članov. Društvo je pristopilo k „Slovenski kršč. soc. zvezi“.

Madrid, 7. decembra. Pri lovu v Casamgo, katerega se je vdeležil kralj, je bil nek pastir ustreljen. Nekateri vesti trdijo, da je pastir hotel kralja ustreliti, a je nadzornik lova v istem trenutku ustrelil pastirja, oficijelna poročila pa trdijo, da se je pastir pri basanju svoje lastne puške ponesrečil. Kralj se je takoj vrnil v Madrid.

Pretrgana telefonska zveza.

Mej Gradcem in Dunajem je telefonska proga pretrgana, radi tega so danes izostala za Ljubljano telefonska poročila z Dunaja.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 305,2 m, srednji kračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje bura, mra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
5. v. več.	23.9	0.9	sl. jvzh.	oblačno	
6. zjut.	721.9	1.0	sl. vjvzh.	dež	7.1
8. popol.	720.4	3.2		oblačno	
6. 9. več.	721.2	3.8	sl. svzh.	dež	
7. zjut.	724.2	2.7	sl. sever	obl.	36.7
2. popol.	727.6	3.4	sl. svzh.	dež	

Srednja temperatura sobote 1.2°, normale 0.3°
Srednja temperatura nedelje 2.7°, norm. 0.4.

Dunajska borza

dne 5. decembra.

Skupni državni dolg v notah	100.50
Skupni državni dolg v srebru	100.35
Avstrijska zlata renta 4%	120.70
Avstrijska krona renta 4%	100.55
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.90
Ogrska zlata renta 4%	118.55
Ogrska krona renta 4%	98.55
Ogrska inv. renta 3 1/2%	90.51
Avstro-ogrski bančne delnice	16.15
Kreditne delnice	684 —
London vista	239.60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.12 1/2
20 mark	23.42
20 frankov	19.66
Italijanski bankovci	95.30
C. kr. cekini	11.32

Žitne cene

dne 7. decembra 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.70	7.71
Rž za april	6.61	6.62
Oves za april	5.48	5.49
Koruza za maj 1904	5.19	5.20

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.80	do 8.30
Rž južne železnice	7.95	8.30
Rž	6.65	6.75
Jedmon	6.50	7.60
ob Tisi	6.10	7.20
Koruza ogrska stara	6.20	6.45
nova	5.30	5.50
Cinkvanti stari	—	—
novi	6.65	7. —
Oves srednji	5.70	5.95
Fitol	7.50	13.25

Koledar

katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1904

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoliški Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

Posestvo je naprodaj

v lepem kraju ob novi državni železnici v Rožni dolini na Ko-roškem.

Posestvo obstoji iz njiv, travnikov in gozda; v hiši je stara krčma, prodajalnice ter prodaja tobaka. Ista je pripravna tudi za kako drugo kupčijo.

Cena posestvu je 10.600 kron. Plača po dogovoru.

Naslov posestnika pové iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“.

1522 7

1620 1-1 Zahvala.

Za obilne dokaze odkritosrčnega sočutja ob boleznih in smrti našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Fran Zemljan-a

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, zlasti pa p. n. gospodem gimnazijcem za prelepo in gnilivo petje pod vodstvom g. Janka Badiura

V Ljubljani, 7. dec. 1903.

Žalujejo ostali.

„SLOVENEČ“

se prodaja

odslej v naslednjih ljubljanskih tobakarnah:

Blaznik Lovro, Stari trg 12.
Blaž N., Dunajska cesta 13.
Bruz Maks, Pred škofijo 12.
Češnovar Lovro, Kolodv. ulica 33.
Dolenc Helena, Južni kolodvor.
Fuchs H., Marija Terezije cesta 14.
Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2.
Kanc Albin, sv. Petra cesta 14.
Kristan Ivan, Resljeva cesta 24.
Kuštrin Agneza, na Bregu 6.
Mrzlikar A. g. Sodnijske ulice 4.
Podboj Ivan, Sv. Petra cesta 101.
Saje Ant., Dunajska cesta 19.
Sever Mar., Gosposke ulice 11.
Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.
Swatek Jos., Mestni trg 25.
Tenente Rudolf, Gradaška ulica 10.
Tonich Ivana, Florijanske ulice 1.
Veseli Andrej, Prešernove ulice 20.
Vrhovec Ivan, Sv. Petra cesta 53.

Bohinjska Bistrica:

Mio Grebutek, trgovec.

Celovec:

Josip Sova, prodaja časnikov.

Gorica:

Jos. Schwarr, Šol. ulice 2.

Hrušica pri Jesenicah:

Katerina Krivic.

Jesenice:

Alojzija Ahčin.

Škofjaloka:

Janez Potočnik.

St. Peter:

Fran Novak.

Trst:

Antonija od. Kramar Rojan št. 8
Mihael Lavrenčič, Piazza Caserma 1.
»Pri sv. Antonu Padovanskem«.

Kontoristinja

zmožna nemške in slovenske stenografije,

želi vstopiti v službo s 1. januarjem 1904.

Naslov pové iz prijaznosti upravništvo tega lista. 1619 3-1

Rokavice:

1508 4-2

glace-, trico-, iz sukna.

Najnižje cene!

Najboljši **dunajski izdelki** za dame in gospode priporoča

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

Najsigurnejša prilika za štedenje

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldan

hranilne vloge

1618 1

ter jih obrestuje po

4 1/2 %

to je, daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Angleško skladišče oblek, Ljubljana, Glavni trg 5.

Velika izber v paletotih **naj-**
novejše fačone. * * * * *
Fino srednje blago, **najlepše**
izvršeno. * * * * *
Cene kolosalno znižane. * * * * *
* * * * *
Velespoštovanjem **Oroslav Bernatović.**

Angleško skladišče oblek, Ljubljana, Glavni trg 5.

ANTON PRESKER 1857 75

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Prodaj ali v najem oddam

trgovino

špecerijskega blaga

na dobrem prostoru v Ljubljani radi
bolehanja. Trgovina ima lep promet in se
ponuja strokovnjaku gotova kaštenca.

Potrebni kapital le 2 do 3 tisoč gold.
Natančneje pové blagohotno upravništvo
»Slovenca«. 1248 13

Iščem dobro izurjenega

strugarskega pomočnika

oziroma strugarja.

Plača po dogovoru. Služba stalna in takoj

Fran Švigelj

1495 8

tovarna stolov na Bregu pri Borovnici.

Janeza Trdine
zbranih spisov

je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi
huzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-
slovanske zgodovine.

Knjiga, važna za vsakega za-
vednega Slovenca.

Cena K 3—, po pošti K 3.20.

Založil L. Schwentner
v Ljubljani.

1651 40

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIZICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Josip Jaro,** veleposestnik v Medvodah. — **Dr. Andrej**
Karlin stolni kanonik v Ljubljani. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju. —
Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — **Francišek Leskovic,** zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — **Karol Pollak,**
tovarnar in posest. v Ljubljani. — **Gregor Šlubar,** župnik na Rudniku. — **Dr. Aleš Ušeničnik,** profesor bogoslovja v Ljubljani.

Najtopleje se priporoča
že dobro znani

zdravi in lečilni liker

Klauerjev ,Triglav'

ki ga pristnega prodajajo nastopne tvrdke:

Viktor Cantoni, Jos. Murnik,
Ivan Jebačin, Ivan Perdan,
Josip Jebačin, Karol Planinšek,
M. Kastner, A. Šarabon,
Ant. Korbar, A. Stacul,
Josip Kordin, M. E. Supan,
Peter Lassnik, F. Trdina
A. Lilleg, 1448 10-10

in pa edini izdelovalec J. Klauer v Ljubljani.

Ciril-Metodove biškote

zantevajte slovenski rodoljubi v
vsaki prodajalni in pekarni. Ti
piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik S.
H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

Zavod za mebliranje in dekoracije
FRANC DOBERLET, Ljubljana, Franciškanske
ulice št. 10. ☼ Telefon št. 97.

Pohištvo vsake vrste

od najnavadnejšega do najfinejšega.

Zaloga tapet, rolet, karnis za okna, zagrinjal,
1408 4 preprog.

Največja izbira

blaga za pohištvo

Enostavne in luksuriozne
ženitbene oprave,
solidno in poceni izvršene.

Dekoracije.

Oprava celih stanovanj,
hotelov in kopališč.

Zahvala in priporočilo.

Za številni obisk v vrhniški „Čifalnici“ od strani tujcev in
Vrhničanov se najtopleje zahvaljujoč, si dovoljujem s tem naznanjati,
da sva s 1. decembrom prevzela

Hafnerjevo pivovarno.

Potrudila se bova, da slavno p. n. občinstvo najboljšo za-
dovoljiva v vsakem oziru, ker bova mogla v vsakem dnevnem času po-
streči s priznanim dobro, ceno toplo in mrzlo kuhinjo ter z najboljšimi
isterskimi, štajerskimi in dolenskiimi vini in izbornim
Gössovim marčnim pivom. 1588 3-3

Sprejemajo se naročila za kosilo in večerjo.

Za številni obisk proseča beleživa velespoštovanjem

Anton in Julija Albert.

Ernest Hammerschmidt-a nasledniki

Madile, Wutscher & Co.

trgovina železnin in kovin,
Ljubljana, Valvasorjev trg 6.

Velika izbira

kuhinjske posode, nožev, vilic
in sploh v gospodinjstvo spada-
jočih predmetov. 1538 12-2

Varstvena znamka: Sidro. LINIMENT. CAPSICI Comp.

Iz lekarne Richterjeve v Pragi.

priznana izvrstno bolečine olaj-
šujoče mazilo je dobiti steklenica
po K 80, K 140 in K 200 v vsih
lekarneh. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah
z našo varstveno znamko „sidro“ iz
Richterjeve lekarne ter sprejme iz
previdnosti le v steklenicah s to var-
stveno znamko kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri slatem levu

v Pragi, Elisabethstrasse 5.

1343 34-10

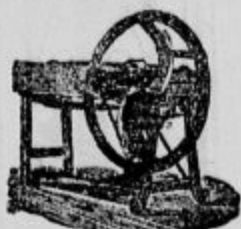
Vse vrste slamorenice

lahko tekoče na roko in do najmoč-
nejših na gepelj ali vodno moč v veliki
izbiri priporočata

Karol Kavšek-a nasl.
Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in drobno in
zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16

Tudi se dobijo po
najnižji ceni vsi
drugi poljedelski
stroji kakor: ge-
peljni, mlatinice,
reporeznice, mlinci za
šrotati in mleti, preše
za sadje in grozdje,
trombe in ovi za
vodovode in sploh
vsa železnila.

Bakrene kotle za žganje.

Slovenske cenike razpošiljamo na zahtevo
brezplačno. 1460 6-6

Zadruga užitninskega odkupa v Radovljici

sprejme več dacarjev

Prosilci naj lastnoročno pisane prošnje vložijo

do 15. decembra t. l. pri imenovani zadrugi v roke
Vinko Hudovernika v Radovljici.

Isti, kateri so vže kot dacarji službovali in se zamorejo s spričevali izkazati, imajo
prednost z boljšo plačo. 1613 3-2

Gostilničarji in zasebniki,

ki si želite nabaviti oziroma piti dobro kap-
lino, izvolite se obrniti na tvrdo Paolo
Sponza v Rovignu (Istrija), ki je znan
kot prideljvalec najboljših vin.

Cene so primerne: Beli muškati 36-40 K, belo
vino 30 K in rdeče 32-36 K hektoliter
1524 15-7

Velika božična prodaja

se vrši od ponedeljka, 7. decembra nadalje v novi trgovini za modno blago

A. Primožič, Ljubljana, Mestni trg 25

(prej Goričnik & Ledenig) po čudovito znižanih cenah.

Prodajajo se po teh cenah: preproge, posteljne oprave, ščiti za okna in stene (Fenster-
& Wandschoner) felé, blago za damska modna oblačila, lepi modni barhenti, nekaj sto
dvanajstoric žepnih robcev iz batista, komad po 10 kr. in višje, ovratnice, srajce, ca. 500
dvanajstoric platnenih nogavic za moške, par 9 kr. in višje, platnene namizne preproge in
servieti, nadalje tudi:

Umerjene obleke, adjustirane v kartonu, cela obleka od 1.50 glđ višje
svileno blago za bluže, meter le 55 kr.
svileno blago za bluže, čista svila, modne prog. 85 „
modni baržuni za bluže, 56 cm široki 75 „

Vse blago se lahko ogleda v pritličju in v prvem nadstropju, ne da bi koga silili kupiti. Nezdovo-
ljivo blago se zamenja.

Poleg tega ostaneta v prvem nadstropju oddelek 5 do Božiča razstavljeni dve zaslonili, (paravents),
ki sta jih izdelali gospodični Zalka Novak in Ruža Sever, umotvorca, ki sta vredna, da si ju vsakdo
ogleda, in sta tudi na prodaj.

1607 9-2

Moderce

1595 4-2

najzadnje fačone,
v ceni **čudovito znižane**, priporoča
KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

Bratje Novakovič

lastniki vinogradov na otoku Braču in v
Makarskem primorju v Dalmaciji.

Prodaja v stekleni-
cah in pisarna:
Stari trg št. 15

Ljubljana

Skladišče in prodaja
na debelo: **Spodnja
Šiška, Vodnikova
cesta.**

Priporočajo svoja
črna, krvna, rudeča

domača

in bela izborna na-
mizna, desertna

dalmatinska vina

dalmatinski tropinovec, dalmatinski vinski konjak in dalmatinsko
maslinovo olje po nevrjetno nizkih cenah.

Pošilja se v sodih po 100, 300 in 600 litrov. Ako kdo odpošlje
svojo posodo, dobi vino mnogo ceneje.

Vzorci in ceniki zastoj in franko.

1279 20-11

Posojilnica in hranilnica v Poljanah nad Škofjo Loko

odda takoj v najem prodajalniške prostore
v svoji hiši št. 18.

Prostori so posebno pripravljeni za

trgovino ali gostilniško obrt,

ker hiša stoji na najugodnejšem mestu v Poljanah.

1602 2-2

Natančneje se poizve pri odboru „Posojilnice in hranilnice“ v Poljanah.

Paris 1900
„Grand Prix“
Najvišje odlikov.

1340 8-6

Izvirni Singerjevi šivalni stroji
Izvirni Singerjevi šivalni stroji
Izvirni Singerjevi šivalni stroji
Izvirni Singerjevi šivalni stroji
Izvirni Singerjevi šivalni stroji

so vzorni v konstrukciji in izdelavi.
so neobhodno potrebni za domačo in
obratno porabo.
so najbolj razširjeni v tvorniških
obratih.
so neprekosljivi v delozmožnosti in
trpežnosti.
so izborno porabljivi pri modernem
umetnem vezanju.

B brezplačni učni tečaj za vsa domača šivalna dela in moderno umetno vezanje
Zaloga svile za vezanje v najrazličnejših barvah. Elektromotorji za posamezne stroje
za domačo porabo.

Singer Co. akc. družba za šivalne stroje.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 3 fev 4.

Božična in novoletna darila!

Anton Schuster,

Ljubljana, Špitalske ulice št. 7

priporoča svojo bogato zalogo v konfekciji
za dame in deklice, kakor bluz i.t.d.,
oblek za dečke, volnenega blaga za
ženske obleke, batista in platnenih
žepnih robcev, šerp, srajc, kračat, fla-
nelastih odej, vsako vrstnih garnitur,
brisalk in belega blaga za perilo.

Velika izbira linoleum-a in družih preprog.

Zelo znižane cene! Solidno blago!

Prva neukirchška tvornica klobas
Maksa Schief

Dunajsko Novomesto

priporoča vsak dan sveže narejene

Dunajsko-Novomeške frankfurtarice, dvojica 9 kr.
klobasice-hrenovke, Zervelat-klobase in avgsburške **5 kr.**

Samo za hotelirje in gostilničarje izredne cene.

12 parov dunajsko-novomeških frankfurtaric 1 gld.

pošilja na željo brezplačno na dom.

Edina prodaja za Ljubljano

I. C. Praunseiss,

trgovina z delikatesami, Mestni trg.

1589 6-2

Najvišji uspeh sedanjosti!

Angleško skladišče oblek. Ljubljana, Mestni trg 5.

Obleke iz kamgarna, gladke in progaste . . . fl. 10.—
Obleke iz angleškega ševita v modernih barvah . . . „ 10.—
Fine jaquet-obleke . . . „ 10.—
Najfinejše salonske obleke . . . „ 20.—
Angleški modni ulstri . . . „ 10.—
Fini double-ulstri, temnosivi . . . „ 10.—
Črne zimske suknje, mandarin . . . „ 10.—
Haveloki iz kameline dlake, rujavi in sivi . . . „ 5.—
Otroške obleke in ulstri . . . „ 5.—
Otroške obleke v različnih barvah . . . „ 2.50
Fine modne hlače, tople, progaste . . . „ 2.50

Črni moderni paletot za dame z velikim ovratnikom
Črni in sivi cibolin-paletot z velikim ovratnikom
Paletot iz anglešk. modnega blaga z ovratnikom ali brez njega
Najfinejši paletot za dame v stola-façoni
Črni damski ovratniki, podloženi
Najfinejši double-ovratniki v stola-façoni
Modne damske obleke
Zimske jope, podložene
Elegantni otroški plašči
Jopice za deklice v vseh barvah
Višnjevi, podloženi ovratniki z rudečo kapuco.

1496 18-10

Kožuhi za bivanje v mestu in potovanje, mikado v največji izbiri po čudovito nizkih tovarniških cenah. Naročila po meri se izvršujejo na Dunaju najelegantnejše in najhitreje.

Obenem si usojamo uljudno naznaniti p. n. odjemalcem, da s 1. janu-
varjem 1904 opustimo svojo filijalko na Resljevi cesti. — Prosimo, da
odslej nadalje preskrbite svoje nadaljne potrebe na Mestnem trgu 5,
kjer se sprejemajo tudi vsa naročila.

Velespoštovanjem

Kapamacsija & Bondy
Oroslav Bernatović.